

Fondy EU jako nástroj rozvoje města Prostějova

Bc. Markéta Staňková

Diplomová práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Markéta STAŇKOVÁ**
Osobní číslo: **M100722**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Fondy EU jako nástroj rozvoje města Prostějova**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte cíle a metody práce.
- Provedte rešerši odborné literatury.
- Uvedte dotčenou legislativu.

II. Praktická část

- Zpracujte socioekonomickou analýzu města a realizujte dotazníkové šetření orientované na přínosy realizovaných projektů spolufinancovaných z fondů EU.
- Provedte analýzu přínosů a efektů projektů spolufinancovaných z fondů EU realizovaných městem Prostějov.
- Na základě výše uvedené analýzy a dotazníkového šetření navrhněte projekty na podporu socioekonomického rozvoje území.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

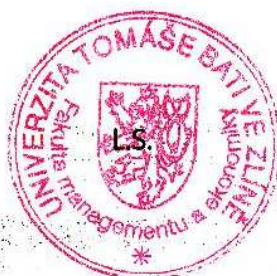
Seznam odborné literatury:

- [1] BLAŽEK, J. a UHLÍŘ, D. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 211 s. ISBN 80-246-0384-5.
[2] HÁJEK, O. a NOVOSÁK, J. Kohezní politika v širších souvislostech. 1. vyd. Žilina: GEORG, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
[3] Kolektiv autorů. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
[4] MAREK, D. a KANTOR, T. Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. 2. aktual. a rozš. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2009. 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 26. března 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2012

Ve Zlíně dne 26. března 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 2. 5. 2012

Markéta Vavřínová

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zaměřuje na možnost rozvoje měst a obcí prostřednictvím strukturálních fondů Evropské unie, konkrétně na rozvoj města Prostějova. Na základě socioekonomické analýzy, SWOT analýzy, realizace dotazníkového šetření a analýzy již realizovaných projektů jsou navrženy rozvojové projekty zaměřené na podporu socioekonomického rozvoje území spolufinancované prostřednictvím strukturálních fondů Evropské Unie.

Klíčová slova:

projekt, kohezní politika, strukturální fondy, SWOT analýza, město, regionální rozvoj

ABSTRACT

This thesis is focused on development of cities and municipalities through the Structural Funds of the European Union. On the basis of socio – economic analysis, SWOT analysis, questionnaire and analysis of completed projects are designed developing projects focused on support of the socio – economic development of Prostějov through EU Structural Funds.

Keywords:

project, cohesion policy, structural funds, SWOT analysis, city, regional development

Děkuji panu Ing. Romanu Švarcovi za odborné rady, informace a nezbytné podklady pro diplomovou práci a rovněž vedoucímu mé diplomové práce panu RNDr. Oldřichu Hájkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady, které mi poskytl v rámci konzultací.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 CÍLE PRÁCE	12
2 METODY PRÁCE	13
2.1 ROZHOVOR.....	13
2.2 DOTAZNÍK	13
2.3 STUDIUM DOKUMENTŮ	14
2.4 SWOT ANALÝZA.....	14
3 REGIONÁLNÍ POLITIKA V ČESKÉ REPUBLICE	15
3.1 ZÁKLADNÍ ÚROVNĚ V REGIONÁLNÍM ROZVOJI.....	15
3.2 STRATEGICKÉ DOKUMENTY NA ÚROVNI ČESKÉ REPUBLIKY	18
4 POSTAVENÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY V RÁMCI VEŘEJNÉ SPRÁVY	21
4.1 OBEC	22
4.2 MĚSTO	23
4.3 KRAJ	24
4.4 DOZOR NAD ÚZEMNÍMI SAMOSPRÁVNÝMI CELKY	25
5 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	26
5.1 PŘEDVSTUPNÍ NÁSTROJE VYUŽÍVANÉ ČESKOU REPUBLIKOU	27
5.2 PRINCIPY KOHEZNÍ POLITIKY EU	28
5.3 CÍLE KOHEZNÍ POLITIKY EU NA OBDOBÍ 2007 - 2013	29
5.4 NÁSTROJE KOHEZNÍ POLITIKY EU NA OBDOBÍ 2007 – 2013.....	31
6 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EU V ČR	33
6.1 NÁRODNÍ ROZVOJOVÝ PLÁN (NRP).....	33
6.2 NÁRODNÍ STRATEGICKÝ REFERENČNÍ RÁMEC (NSRR)	33
6.3 OPERAČNÍ PROGRAMY (OP)	34
7 LEGISLATIVA V OBLASTI REGIONÁLNÍ POLITIKY	37
7.1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC REGIONÁLNÍ POLITIKY V ČR	37
7.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC REGIONÁLNÍ POLITIKY V EU	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
8 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MĚSTA PROSTĚJOVA	40

8.1	HISTORIE	40
8.2	OBYVATELSTVO	40
8.3	TRH PRÁCE	43
8.4	OBČANSKÁ VYBAVENOST.....	44
8.5	KULTURA, SPORT, CESTOVNÍ RUCH.....	46
8.6	TECHNICKÁ A DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA	48
8.7	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	50
9	FINANČNÍ SITUACE MĚSTA PROSTĚJOVA	52
9.1	ROZPOČET MĚSTA V LETECH 2007 - 2012.....	52
9.2	ZADLUŽENOST MĚSTA PROSTĚJOVA	54
10	SWOT ANALÝZA	56
11	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	58
11.1	VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	58
12	PROJEKTY MĚSTA SPOLUFINANCOVANÉ Z FONDŮ EU	65
12.1	CYKLISTICKÁ STEZKA KRASICE – ČECHOVICE.....	66
12.2	ROZVOJ PROFESNÍCH SCHOPNOSTÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ MĚST STŘEDNÍ MORAVY	67
12.3	ROZVOJ VOLNOČASOVÉ AKTIVITY VE MĚSTĚ PROSTĚJOVĚ – SPORTOVNÍ AREÁL NA SÍDLIŠTĚ E. BENEŠE	68
13	NÁVRH PROJEKTŮ NA PODPORU SOCIOEKONOMICKÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ.....	70
13.1	KULTURNÍ A SPOLEČENSKÉ CENTRUM PROSTĚJOV.....	70
13.2	MODERNIZACE KOUPALIŠTĚ V MÍSTNÍ ČÁSTI VRAHOVICE.....	72
13.3	CYKLOSTEZKA PODÉL ŘÍČKY HLOUČELY.....	73
13.4	REVITALIZACE HUSOVA NÁMĚSTÍ V PROSTĚJOVĚ IV. ETAPA.....	75
	ZÁVĚR	77
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	83
	SEZNAM OBRÁZKŮ	84
	SEZNAM TABULEK.....	85
	SEZNAM PŘÍLOH.....	86

ÚVOD

Od druhé poloviny 90. let 20. století se začíná v České republice po vzoru jiných evropských zemí rozvíjet regionální politika zaměřená na podporu rozvoje přirozeného potenciálu jednotlivých regionů a na snižování rozdílů v jejich hospodářské a sociální vyspělosti.

Česká republika získala vstupem do Evropské unie v roce 2004 pro tyto účely možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU a Kohezního fondu. K získání možnosti čerpat podporu bylo ale zapotřebí vynaložit nemalé úsilí, které spočívalo ve formulaci strategických a programových dokumentů nezbytných pro čerpání podpory a tvorbě odpovídající legislativní základny kompatibilní s legislativou Evropského společenství.

Podporu ze strukturálních fondů EU jsou oprávněna čerpat, mimo jiné subjekty, také města a obce. Díky této podpoře mohou realizovat i takové projekty, na které by ve svých rozpočtech hledaly finanční prostředky jen s velkými obtížemi. Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na město Prostějov kde bydlím a jeho rozvoj mi proto není lhostejný.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. V úvodu teoretické části je analyzováno základní územní členění užívané v rámci regionální politiky v České republice a jsou představeny programové dokumenty na národní úrovni platné pro aktuální programovací období 2007 – 2013, které tvoří Národní rozvojový plán, Národní strategický referenční rámec a jednotlivé operační programy. V návaznosti na regionální politiku jsou blíže specifikovány územní samosprávné celky – obec, město, kraj a jejich výkonné orgány. Následuje specifikace principů kohezní politiky EU, jejích cílů a nástrojů určených k její realizaci. V závěru je uvedena základní legislativa týkající se problematiky regionální politiky v ČR a EU.

V praktické části je analyzována současná situace města Prostějova prostřednictvím socioekonomické analýzy a je shrnuto finanční hospodaření za léta 2007 – 2012. Získané informace jsou utříděny pomocí SWOT analýzy. Následuje vyhodnocení dotazníkového šetření realizovaného mezi občany města zaměřeného na přínosy a efekty realizovaných projektů a analýza vybraných již realizovaných projektů. V závěru praktické části jsou navrženy čtyři specifické projekty, jejichž realizace přispěje k dalšímu rozvoji města Prostějova.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍLE PRÁCE

Se vstupem České republiky do Evropské unie vystala obcím a městům možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů EU a Kohezního fondu na podporu jejich rozvojových strategií a konkrétních projektových záměrů. Město Prostějov není výjimkou a rovněž tuto možnost využívá. Primárním cílem diplomové práce je návrh projektů, které budou spolufinancovány ze strukturálních fondů EU a přispějí k dalšímu socioekonomickému rozvoji území a celkovému zkvalitnění života ve městě.

Navazujícím sekundárním cílem je realizace dotazníkového šetření mezi občany města orientovaného na povědomí o již realizovaných projektech, zhodnocení jejich přínosů a návrhy těch oblastí, které jsou podle občanů ve městě problematické a je vhodné je pomocí financí ze strukturálních fondů EU v budoucnu podpořit.

Dílním cílem teoretické části diplomové práce je rešerše odborné literatury, která se týká postavení územní samosprávy v rámci veřejné správy, problematiky regionální politiky v České republice a v EU, představení základních koncepčních dokumentů na aktuální programovací období 2007 - 2013, cílů a nástrojů kohezní politiky EU a v neposlední řadě legislativního rámce, který kohezní politiku zastřešuje.

Dílním cílem praktické části je stručné shrnutí toho, jak město Prostějov využívá možnost spolufinancovat rozvojové projekty prostřednictvím strukturálních fondů EU. Dále představení vybraných projektů, které město s přispěním financí ze strukturálních fondů EU již realizovalo v rámci aktuálního programovacího období, zhodnocení jejich přínosů a efektů.

Doplňkovým cílem praktické části je vypracování socioekonomické analýzy města Prostějova, která poskytne základní informace, které se týkají aktuální situace. Jedná se o informace o obyvatelstvu, migraci obyvatel, zaměstnanosti, občanské vybavenosti, technické a dopravní infrastruktury, stavu životního prostředí, kulturním a sportovním vyžití a finanční situaci města. Na socioekonomickou analýzu navazuje SWOT analýza, která souhrnně prezentuje zjištěné informace a definuje budoucí oblasti zájmu.

2 METODY PRÁCE

Pro datovou oporu své diplomové práce jsem použila kombinaci několika výzkumných metod. Rozhovory s projektovým manažerem města Prostějova a dalšími zaměstnanci městského úřadu, především z odboru rozvoje a investic, studium dokumentů, které mi byly poskytnuty pracovníky městského úřadu, realizovala jsem dotazníkové šetření mezi občany města a zpracovala SWOT analýzu k vyhodnocení socioekonomické analýzy řešeného území.

2.1 Rozhovor

Rozhovor je uměle navozená sociální situace na základě aktivity tazatele. Tazatel by měl být důvěryhodný, vstřícný, flexibilní a empatický. Jednotlivé rozhovory se liší především mírou jejich formalizace, od volného rozhovoru, přes polostrukturovaný, až po zcela strukturovaný s předem určenými otázkami a pořadím, ve kterém mají být otázky pokládány.

Polostrukturovaný rozhovor

Bývá rovněž nazýván jako částečně řízený rozhovor. Má předem daný soubor otázek, které budou jeho předmětem, ale není jednoznačně stanoveno jejich pořadí. Tazatel může pozměnit formulaci jednotlivých otázek a položit otázky doplňující. Důležité je, aby byly položeny všechny předem připravené otázky (Reichel, 2009, s. 110-111).

2.2 Dotazník

„Dotazník je určen výzkumnými otázkami a slouží ke sběru dat, na jejichž základě dochází k vyhodnocování skutečností a volbě dalších kroků“ (Punch, 2008, s. 46). Používá se při kvalitativním i kvantitativním výzkumu, s nulovou, částečnou nebo úplnou standardizací. Má zpravidla 3 části: začátek, jádro a konec a podobně jako rozhovor je velice rozšířenou technikou sociálního výzkumu. Úspěšné dotazníkové šetření vyžaduje kvalitně zpracované otázky, odpovídající vzorek respondentů, vysokou návratnost vyplněných dotazníků a validitu získaných dat.

Strukturovaný dotazník

Jedná se o předtištěné otázky v určitém pořadí, které má respondent vyplnit dle uvedených instrukcí. Obsahuje otázky volné, polootevřené i uzavřené. Strukturovaný dotazník přináší

takové údaje, které jsou zpracovatelné, dobře tříditelné a srovnatelné (Reichel, 2009, s. 118-119).

2.3 Studium dokumentů

Studium dokumentů je méně častý způsob sběru dat. Jedná se o sledování určitých produktů lidské činnosti vzniklých z jiných důvodů, než je řešený výzkumný problém. Obvykle kvůli uchování a předání nějaké informace. Rozlišují se dokumenty úřední (faktury, vysvědčení, diplomy), veřejné (noviny, knihy), osobní (soukromá korespondence, deníky). Dokumenty mají různou podobu, ať už psanou virtuální či obrazovou (Reichel, 2009, s. 125-126).

2.4 SWOT analýza

„Podstatou této metody je odhalení a současně vzájemné porovnání vnitřních silných a slabých stránek zkoumaného objektu a možností a hrozeb, které na něj působí zvenčí“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 176). Smysl metody logicky spočívá v akceptování silných stránek a omezování nebo odstraňování stránek slabých. Tím se zvyšuje pravděpodobnost, že v budoucnu budou realizovány příležitosti a zároveň se omezuje negativní dopad pojmenovaných hrozeb.

Původně se metoda užívala pro analýzu situace firem a podniků, v současnosti se již běžně praktikuje v oblasti státní správy, v regionálním rozvoji a územním plánování. Ačkoli není metoda stylisticky náročná, je náročné konkrétní pojmenování předností, slabin, možností a hrozeb, a proto je nutné uplatnit systematický a kvalifikovaný přístup. Při tvorbě SWOT analýzy je velice důležitá objektivnost, upřímnost a výstižnost (Kolektiv autorů, 2008, s. 176- 177).

Zkratka SWOT je tvořena počátečními písmeny následujících anglických výrazů:

- **STRENGTHS** (silné stránky – hodnoceny zevnitř)
- **WEAKNESSES** (slabé stránky – hodnoceno zevnitř)
- **OPPORTUNITIES** (příležitosti – hodnoceno z vnějšku)
- **THREATS** (hrozby – hodnoceno z vnějšku)

3 REGIONÁLNÍ POLITIKA V ČESKÉ REPUBLICCE

„Regionální politika je v současnosti chápána jako koncepční činnost státu, regionálních a místních orgánů, jejímž cílem je přispívat k harmonickému a vyváženému rozvoji jednotlivých regionů v ČR“ (Kolektiv autorů, 2008, s. 149).

Zákon o podpoře regionálního rozvoje (zákon č. 248/2000 Sb., 2000) definuje regionální politiku jako „Soubor opatření, kterými vláda uskutečňuje vyvážený rozvoj státu nebo územního obvodu kraje v rámci přijatých opatření, včetně státní podpory regionálního rozvoje. Vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti.“

Hájek a Novosák (2010, s. 115) k dané problematice uvádí: „Regionální politika představuje koncepční a výkonnou činnost státu a regionálních orgánů, jejímž cílem je snižovat rozdíly mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a podporovat hospodářský a sociální rozvoj jednotlivých regionů, zejména pokud jde o aktivaci jejich nedostatečně využívaného potenciálu.“

Na počátku 90. let neměla regionální politika v České republice příliš významnou roli, protože se pozornost soustředila především na řešení transformačních procesů na úrovni celé republiky a ani regionální rozdíly nebyly zpočátku tak velké. Dalším důvodem malého zájmu o regionální politiku byla velice nízká nezaměstnanost. Ve druhé polovině 90. let ale dochází s postupující demokratizací a přípravou na začlenění České republiky do Evropské unie k jejímu rozvoji (Kolektiv autorů, 2008, s. 148; Blažek a Uhlíř, 2002, s. 9).

3.1 Základní úrovně v regionálním rozvoji

Mezi základní územní úrovně, které jsou nezbytné pro řízení regionálního rozvoje v České republice řadíme:

- Českou republiku – ústřední správní úřady
- Regiony soudržnosti – regionální rady regionů soudržnosti
- Kraje – krajské úřady
- Statistické regiony na úrovni okresů – jednotky, které slouží pro stanovení regionů se soustředěnou podporou státu
- Obce - obecní a městské úřady (Wokoun a Malinovský, 2008, s. 404)

Státní úroveň zajišťuje činnost zákonodárných a výkonných složek státu v oblasti regionální politiky, legislativní zabezpečení a finanční prostředky ze státního rozpočtu. Pro koordinaci čerpání finančních prostředků z předvstupních a strukturálních fondů EU a statistické účely bylo vytvořeno 8 regionů soudržnosti.

Jejich vznik je spojen s potřebou přizpůsobit se tzv. klasifikaci NUTS (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques), zavedené Eurostatem, který sídlí v Lucemburku. Klasifikace je v rámci Evropského společenství vymezena dle jednotných kritérií, to znamená, že je stanovena minimální a maximální hodnota pro počet obyvatel jednotlivých NUTS (Tab. 1).

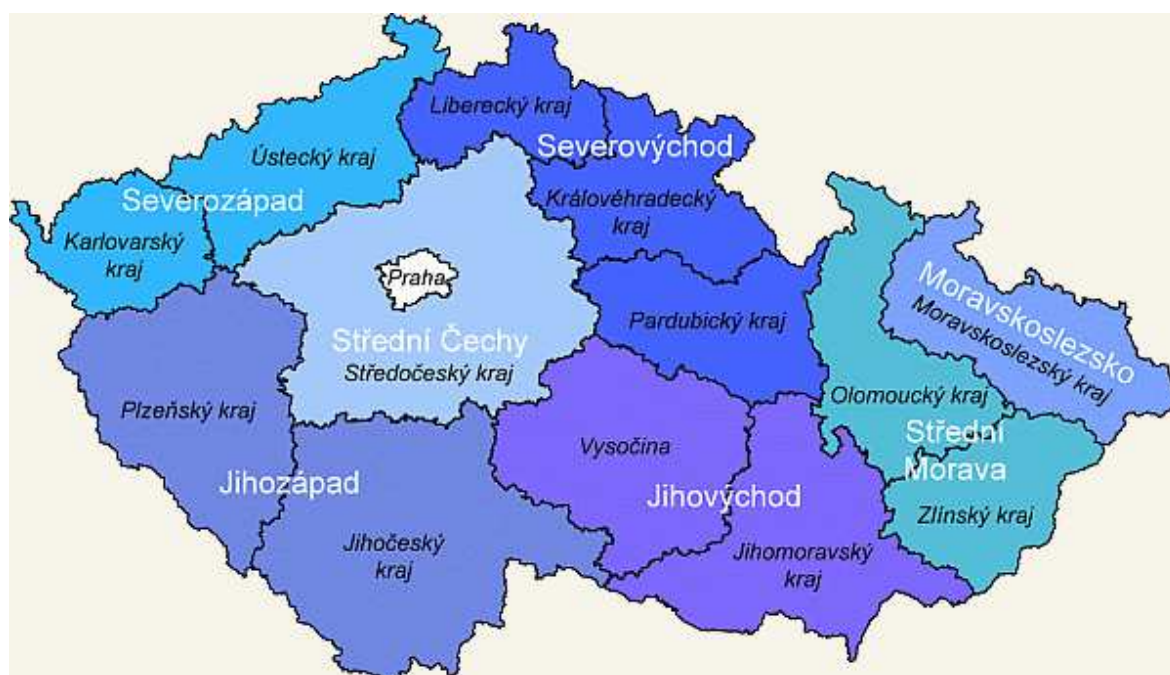
Tab. 1 Počet obyvatel pro jednotlivé NUTS

	Minimální počet obyvatel	Maximální počet obyvatel
NUTS I	3 000 000	7 000 000
NUTS II	800 000	3 000 000
NUTS III	150 000	800 000

Zdroj: (Kolektiv autorů, 2008, s. 78)

Princip klasifikace je takový, že řádově vyšší jednotky jsou tvořeny určitým počtem nižších jednotek. Území celé České republiky se řadí pod NUTS I, což je územní jednotka pro velké oblasti, ve státech větších než je ČR bývá tvořena několika jednotkami NUTS II. Území krajů, s ohledem na počet jejich obyvatel, se řadí pod NUTS III. Bylo tedy potřeba definovat také úroveň NUTS II a tak vznikly regiony soudržnosti. Jak je patrné z mapy (Obr. 1) některé z nich vznikly sloučením vybraných krajů, jiné jsou tvořeny pouze jedním krajem:

- Severovýchod (kraj Pardubický, Královéhradecký a Liberecký)
- Severozápad (kraj Ústecký a Karlovarský)
- Jihovýchod (kraj Jihomoravský a Vysočina)
- Jihozápad (kraj Jihočeský a Plzeňský)
- Střední Morava (kraj Olomoucký a Zlínský)
- Moravskoslezsko, Střední Čechy a Praha (kraj Moravskoslezský, kraj Středočeský a Praha)

Obr. 1 Regiony pro regionální politiku (Fondy evropské unie, 2012)

Je to řešení, které není úplně prostorově opodstatněné, ale je funkční. V čele jednotlivých regionů soudržnosti stojí Regionální rady regionů soudržnosti, což jsou právnické osoby, jejichž úkolem je řídit regionální operační programy a vybírat vhodné projekty, které budou podpořeny ze strukturálních fondů EU. Orgány Regionální rady jsou výbor, předseda a Úřad regionální rady.

Původně v České republice existovalo 5 tříd CZ - NUTS. V současnosti jsou to už jen 3 třídy. Vedle soustavy NUTS existuje i soustava LAU, která nahrazuje dřívější NUTS IV a NUTS V a zastřešuje okresy a obce (Tab. 2) (Hájek a Novosák, 2010, s. 114-115; Wokoun, 2006, s. 44–47).

Tab. 2 Klasifikace NUTS v České republice

Úroveň	Název	Počet jednotek
NUTS I	Česká republika	1
NUTS II	Regiony soudržnosti	8
NUTS III	Kraje	14
LAU I	Okresy	76 a 15 pražských obvodů
LAU II	Obce	6 249

Zdroj: (Český statistický úřad, 2012)

Orgány kraje mají také důležitou roli při realizaci regionálního rozvoje v České republice. Spolupracují s ústředními úřady státní správy, koordinují rozvoj územního obvodu kraje, zpracovávají rozvojové programy a dokumenty. Dříve i okresy zastřešovaly některé činnosti na podporu regionálního rozvoje, okresní úřady jsou ale dnes již zrušeny a nahrazeny pověřenými obcemi. Obce a města se podílí především na koordinaci strategie místního rozvoje, ale také na řešení problémů širšího významu (Wokoun, 2008, s. 404-406).

3.2 Strategické dokumenty na úrovni České republiky

Zákon o podpoře regionálního rozvoje (zákon č. 248/2000 Sb., 2000) legislativně upravuje strategické dokumenty, které jsou členěny na státní, krajskou a obecní úroveň.

Strategie regionálního rozvoje České republiky (SRR)

Základním strategickým dokumentem, který zastřešuje regionální politiku v České republice je Strategie regionálního rozvoje České republiky, kterou vláda ČR přijala 12. července 2000. V roce 2006 byla schválena nová Strategie regionálního rozvoje České republiky na období 2007 – 2013. Aktualizace, kterou provedlo Ministerstvo pro místní rozvoj, se týkala začlenění nových nařízení EU v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti (Kolektiv autorů, 2008, s. 148-149).

Strategie obsahuje analýzu stavu regionálního rozvoje v České republice, vymezení slabých a silných stránek, konkrétních priorit a opatření k podpoře rozvoje, definuje regiony se soustředěnou podporou státu a úkoly, kterými vláda ČR pověřila ústřední správní úřady k zabezpečení Strategie regionálního rozvoje. Tři hlavní strategické cíle, uváděné v SRR, jsou zvýšení ekonomického a environmentálního potenciálu, konkurenceschopnosti a sociální úrovně regionů, zastavení růstu a postupné snižování disparit a institucionální a finanční zabezpečení strategie. Strategie se opírá o Strategii udržitelného rozvoje České republiky, která preferuje stabilní ekonomický růst, šetrné využívání přírodních zdrojů a respektování potřeb obyvatel. V ekonomické oblasti potom o Strategii hospodářského růstu.

Strategie regionálního rozvoje není přímo dokumentem, který by byl podkladem pro přidělování finančních prostředků ze strukturálních fondů Evropské unie, ale je důležitým podkladem při přípravě jednotlivých operačních programů (Strategie regionálního rozvoje, 2012; Kolektiv autorů, 2008, s. 150-151).

Strategie rozvoje kraje

Strategie rozvoje kraje je koncepční dokument, který stanovuje strategické cíle rozvoje kraje jako celku a specifikuje opatření, která povedou k naplnění vytyčených cílů. Na Strategii rozvoje kraje navazuje Program rozvoje územního obvodu kraje, což je střednědobý dokument, který koordinuje rozvoj území (zákon č. 248/2000 Sb., § 9, 2000).

Strategie rozvoje obce

Na úrovni obce je základním dokumentem Program rozvoje obce. Je to strategický dokument regionálního rozvoje na nejnižší územní úrovni. Určuje hlavní směry rozvoje obce na příslušné volební období a slouží jako podklad při sestavování obecního rozpočtu (zákon č. 248/2000 Sb., § 14, 2000).

Strategický plán rozvoje města Prostějova

Město Prostějov má aktuálně zpracovaný a schválený Strategický plán rozvoje města Prostějova pro období 2010 - 2020, který je důkazem aktivního přístupu k řešení rozvojové politiky. Dokument navazuje na předchozí strategický plán, stanovuje strategická témata pro dané období a konkrétní způsoby jejich realizace. Strategický plán Prostějova je v souladu se Strategií regionálního rozvoje ČR pro léta 2007 – 2013, zohledňuje Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava 2007 – 2013 a strategické dokumenty na úrovni Olomouckého kraje. Je pomocným nástrojem při procesu změn ekonomického a územního rozvoje města. Je to soubor konkrétních kroků, které respektují limity životního prostředí a vedou ke zlepšení prostředí sociálního a ekonomického. Po svém projednání a přijetí je zásadním podkladem pro strategické řízení. Na aktuální období si město Prostějov vytyčilo 3 hlavní strategická témata: Podnikání a ekonomika, Lidé a Území.

Strategické téma **Podnikání a ekonomika** zahrnuje 4 nejdůležitější strategické projekty:

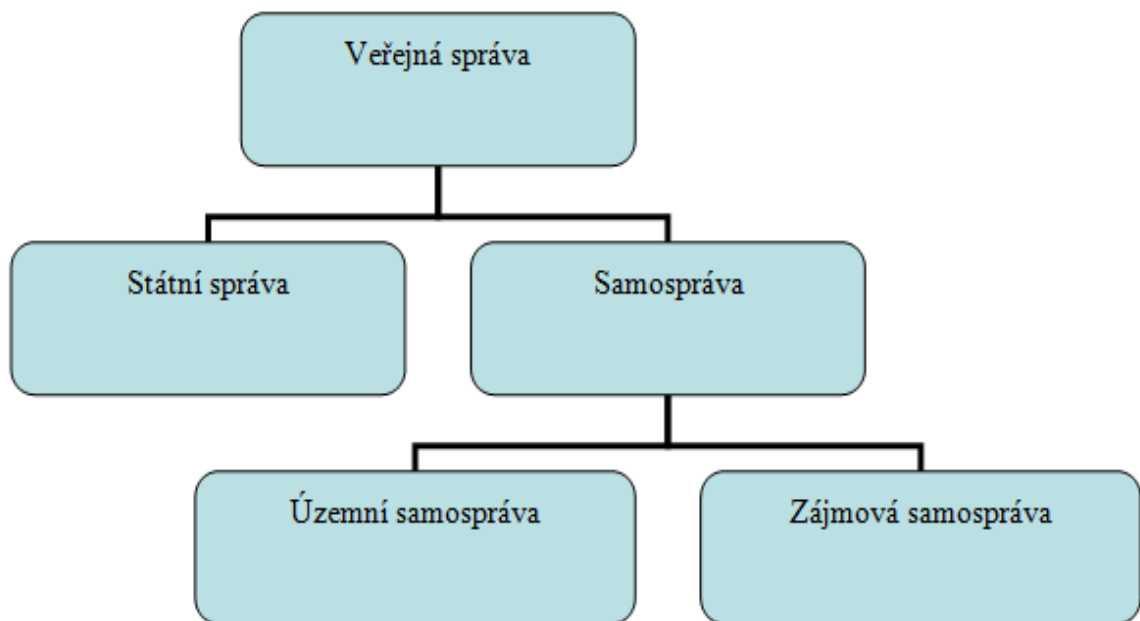
- aktivní propagaci města jako vhodného místa pro podnikání
- podporu spolupráce místních škol a podniků, pro lepší vstup absolventů do praxe
- propagaci zajímavých a atraktivních míst ve městě na podporu cestovního ruchu
- volbu vhodné strategie pro zefektivnění činnosti Městského úřadu v Prostějově

Téma **Lidé** se tentokrát zaměřuje na další projekty v oblasti komunitního plánování sociálních služeb, především na naplňování aktivit, které jsou vytyčeny ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb a na revitalizaci 2. nadzemního patra východního křídla Pernštýnského zámku.

Strategické téma **Území** stanovilo jako prioritu dobudování vnějšího městského okruhu, které se z nejrůznějších důvodů již několik let oddaluje, podporu výstavby nových cyklostezek, rekonstrukci zastaralé kanalizační sítě a modernizaci rozvodů tepla ve městě. Dále již tradiční rozšiřování zelených ploch a ochranu životního prostředí (Strategický plán rozvoje města Prostějova, 2012).

4 POSTAVENÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY V RÁMCI VEŘEJNÉ SPRÁVY

Jak je patrné ze schématu (Obr. 2) veřejná správa v České republice se v zásadě rozlišuje podle toho, zda ji koná stát svými orgány – **státní správa** nebo přenechává určité záležitosti veřejnoprávním korporacím – **samospráva**. Samospráva se dále dělí na samosprávu **územní**, což jsou obce a kraje a **zájmovou**, kterou představují osoby spojené určitými společnými zájmy, např. profesní komory.

Obr. 2 Schéma systému veřejné správy (Provazníková, 2007, s. 12)

Státní správa je řízena ústřední vládou. Vláda je nejvyšší orgán moci výkonné se všeobecnou působností, ústředními orgány se specializovanou působností jsou ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy, např. ČSÚ. Pro státní správu je typická hierarchická struktura a podřízenost nižších orgánů orgánům vyšším.

Územní samospráva je realizována formou tzv. smíšeného modelu veřejné správy v rámci příslušných územně administrativních jednotek. To znamená, že na úrovni obcí a krajů je státní správa i územní samospráva konána v rámci jedné administrativní jednotky. Přene-

sená státní správa je státní správa konaná orgány samosprávy na místní úrovni, má výkonný a nařizovací charakter. Za výkon přenesené působnosti obec odpovídá státu. Územní samospráva nemá hierarchickou strukturu jako státní správa, protože každý samosprávný celek má svoje vlastní kompetence, bez zásahu jiných územních celků (Provazníková, 2007, s. 26-27).

4.1 Obec

Obec je základní územně samosprávný celek a společenství občanů, kteří žijí na určitém území, které je vymezeno hranicí území obce. V České republice je aktuálně asi 6250 obcí. Základní znaky obce jsou její územní a osobní základ, výkon samosprávy a existence vlastního majetku. V právních vztazích má obec postavení právnické osoby, která vystupuje svým jménem, hospodaří s vlastním majetkem a sestavuje vlastní rozpočet. Základní právní úprava obcí je zakotvena v zákoně o obcích, (zákon č. 128/2000 Sb., 2000) a zákoně o hlavním městě Praze (zákon č. 131/2000 Sb., 2000).

Obec s pověřeným obecním úřadem

V základním rozsahu vykonává přenesenou státní správu pro své území, navíc ale také pro další správní obvody. Vymezení obvodů je určeno vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. Při výkonu státní správy v přenesené působnosti obce zajišťují například volby do Parlamentu České republiky, do zastupitelstev obcí a krajů, volby do Evropského parlamentu, matriční úřad či stavební úřad.

Obec s rozšířenou působností

Po zrušení okresních úřadů během druhé etapy reformy veřejné správy v roce 2002 byla na obce s rozšířenou působností převedena většina jejich kompetencí. V přenesené působnosti se jedná například o vydávání řidičských a občanských průkazů, vydávání cestovních dokladů, živnostenský úřad, sociální služby, vedení registru obyvatel a odpadové hospodářství. Kompetence obcí s pověřeným obecním úřadem i rozšířenou působností jsou zakotveny v zákoně o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností (zákon č. 314/ 2002 Sb., 2002).

Orgány obce

Obec je spravována obecním zastupitelstvem, počet členů zastupitelstva je odvozen od počtu obyvatel dané obce. V rámci své působnosti zastupitelstvo schvaluje program rozvo-

je obce, obecně závazné vyhlášky, rozpočet a závěrečný účet obce. Schází se minimálně čtyřikrát ročně formou veřejných jednání. Zastupitelstvo ze svých řad volí starostu, který reprezentuje obec navenek a také jednoho či několik místostarostů, kteří v případě nutnosti starostu zastupují. Jako své kontrolní orgány zřizuje zastupitelstvo finanční a kontrolní výbor.

Výkonným orgánem v oblasti samostatné působnosti je rada obce, která především vydává nařízení obce. Jejím členem je starosta a další volení členové z řad zastupitelstva. Administrativní podporu poskytuje obecní úřad, který zastřešuje jak samostatnou, tak i přenesenou působnost. Jeho činnost zajišťují zaměstnanci obecního úřadu a v jeho čele opět stojí starosta (Provazníková, 2007, s. 28-31) .

4.2 Město

Podle zákona o obcích (zákon č. 128/2000 Sb., 2000) je městem taková obec, která byla městem v den nabytí účinnosti zákona o obcích a má alespoň 3000 obyvatel, jestliže po vyjádření vlády tak určí předseda Poslanecké sněmovny. Jsou to sídla nezemědělského charakteru, která plní jiné funkce než sídla venkovská. Město koncentruje více obyvatel než vesnická sídla. Stejně jako obec je i město právnickou osobou a zároveň samosprávným společenstvím občanů, kteří hospodaří s vlastní majetkem a rozhodují o rozvoji svého území.

Statutární město

Jak plyne ze zákona o obcích (zákon č. 128/2000 Sb., 2000), je správa takového města organizovaná podle dokumentu, který se nazývá statut města. Statut schvaluje zastupitelstvo a umožňuje, aby statutární město rozdělilo své území na několik samosprávných městských částí s vlastním systémem řídicích orgánů. Buď na celém území města nebo jen v jeho části. Od klasických měst se liší také tím, že v čele statutárního města stojí primátor a místo městského úřadu má magistrát (Kolektiv autorů, 2008, s. 34-36).

Rozpočtová skladba

Jednou z povinností měst a obcí podle zákona o obcích (zákon č. 128/ 2000 Sb., 2000) je každoroční sestavování a schvalování rozpočtu, který je sestavován stejně jako státní rozpočet na jeden kalendářní rok. Podrobné třídění příjmů a výdajů upravuje rozpočtová

skladba, která v rámci rozpočtu tvoří běžný a kapitálový rozpočet. Takové třídění je důležité pro srovnávání a analýzy jednotlivých rozpočtů.

Příjmy:

Běžné

- **daňové** - svěřené daně, sdílené daně, místní poplatky, správní poplatky
- **nedaňové** - poplatky za služby, příjmy z pronájmu majetku
- **přijaté dotace** - běžné neinvestiční dotace

Kapitálové

- příjmy z prodeje majetku, akcií a majetkových podílů, přijaté úvěry, přijaté splátky půjček
- **kapitálové dotace** - investiční účelové a neúčelové dotace ze SR, státních fondů, fondů EU a rozpočtu kraje

Výdaje:

Běžné (neinvestiční)

- mzdy a platy, pojistné za zaměstnance, energie, nájemné, sociální dávky, placené úroky, placené pokuty, sankce za porušení rozpočtové kázně

Kapitálové (investiční výdaje)

- na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, splátky úvěrů, na nákup cenných papírů, na poskytnuté investiční půjčky (Peková, 2008, s.184).

4.3 Kraj

Kraje jsou vyšší územní samosprávné celky vymezené ústavním zákonem (zákon č. 347/1997 Sb., 1997) a zákonem o krajích (zákon č. 129/2000 Sb., 2000). Kraj má vlastní majetek a vlastní finanční příjmy se kterými hospodáří. Nové krajské členění platilo sice už od 1.ledna 2000, ale samosprávné kompetence získaly kraje na základě zákona o krajích až 12. listopadu 2000 z důvodu všeobecné nepřipravenosti na zavedení nového systému. V současné době existuje v České republice 13 krajů a hlavní město Praha, na které se zákon o krajích nevztahuje. Její samosprávné postavení je upraveno v zákoně o hlavním městě

tě Praze (zákon č. 131/2000 Sb., 2000). Do samostatné působnosti, která je upravena v zákoně o krajích, spadá hospodaření kraje, peněžní fondy kraje, zákonodárna iniciativa vůči Poslanecké sněmovně či tvorba Programu rozvoje kraje.

Orgány kraje

Stejně jako u obcí má kraj své zastupitelstvo, které se schází minimálně jednou za 3 měsíce a počet jeho členů je odvozen od počtu obyvatel kraje. Zastupitelstvo vydává obecně závazné vyhlášky, volí radu kraje a hejtmana. Jako své kontrolní orgány si i zastupitelstvo zřizuje finanční a kontrolní výbor. Výkonným orgánem, který vydává nařízení kraje, je rada kraje tvořená hejtmanem, jeho zástupcem a dalšími volenými členy. Krajský úřad se dělí na odbory a oddělení a vykonává, stejně jako u obcí obecní úřad, jak samosprávu tak také přenesenou státní správu. V čele krajského úřadu stojí ředitel odpovědný hejtmanovi (Provazníková, 2007, s. 31-32).

4.4 Dozor nad územními samosprávnými celky

Do roku 2003 vykonávaly dozor nad obcemi okresní úřady, od tohoto roku potom Ministerstvo vnitra a částečně kraje. Nápravná opatření vůči obcím ale může ukládat pouze Ministerstvo vnitra, nezákonné vyhlášky a nařízení obcí mohou zrušit zase jen obecné soudy, popřípadě Ústavní soud. Dozor nad samosprávnou činností krajů a hlavního města Prahy vykonává rovněž Ministerstvo vnitra České republiky.

Výkon samostatné působnosti v obcích i krajích se řídí podle zákonů a právních předpisů. Přenesená působnost u krajů je dozorována věcně příslušným ministerstvem a ústředním správním úřadem, u obcí se přihlíží k rozhodnutím krajského úřadu v rámci jeho kontrolní činnosti (Provazníková, 2007, s. 33 ; Peková 2008).

5 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE

Politika hospodářské, územní a sociální soudržnosti, neboli kohezní politika patří spolu se Společnou zemědělskou politikou k nejvýznamnějším v rámci EU. Jedním z hlavních cílů evropské integrace je dle Jednotného evropského aktu (článek 130 a, 1986) : „*Rozvíjet a uskutečňovat aktivity, které povedou k podpoře harmonického vývoje a k posilování hospodářské a sociální soudržnosti. Společenství se zaměří zvláště na snižování nerovnoměrností mezi regiony a bude se soustředit na zaostalé regiony, jimž se dostává nejmenší podpory.*“

Regionální politika EU prošla od svého vzniku dlouhým vývojem. Již jedna z Římských smluv, vztahujících se k založení Evropského hospodářského společenství, zmiňuje nutnost redukovat rozdíly mezi regiony a podpořit regiony zaostávající. Pojem kohezní politika se užívá od reformy regionální politiky na konci 80. let. 20. století, kdy byl přijat Jednotný evropský akt - první důležitá revize Římských smluv.

Během této reformy došlo ke koordinaci finančních nástrojů, navýšení finančních prostředků určených na kohezní politiku v rámci společenství a zavedení základních principů kohezní politiky EU. K druhé reformě dochází po podpisu Maastrichtské smlouvy v roce 1992, důležitý je především vznik Fondu soudržnosti. Nejedná se o strukturální fond, ale přesto slouží na podporu hospodářské a sociální soudržnosti EU. Finanční podpora z tohoto fondu putuje k těm státům Evropské unie, jejichž HDP na obyvatele je nižší než 90% průměru EU (Hájek a Novosák, 2010, s. 33; Peková, 2008, s. 534).

Již v roce 1957 byl založen Evropský sociální fond na podporu rekvalifikací a snížení nezaměstnanosti mládeže. V roce 1962 vznikl Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond, v souvislosti s financováním společné zemědělské politiky. Jeho cílem byla podpora konkurenceschopnosti zemědělství, podpora osídlení ve venkovských oblastech a také ochrana životního prostředí. Vznik společné regionální politiky EU je spojen zejména se založením Evropského fondu regionálního rozvoje v roce 1975. Ten byl vytvořen za účelem vyrovnávání nerovností uvnitř evropského hospodářského společenství. Podporoval zejména výstavbu infrastruktury, průmysl, služby a řemesla (Wokoun, 2006, s. 17-22 ; MMR, 2005, s. 14-15).

5.1 Předvstupní nástroje využívané Českou republikou

Česká republika již během příprav na vstup do Evropské unie využívala finanční podporu ze tří předvstupních nástrojů v podobě programů PHARE, Sapard a ISPA. Orgány veřejné správy v České republice měly díky těmto programům možnost vyzkoušet si postupy a procedury, které jsou spojené s čerpáním finančních prostředků ze strukturálních fondů ještě před vstupem do EU (MMR, 2005, s. 41).

Program PHARE

Program Phare významnou měrou napomáhal při právní a finanční přípravě spojené se vstupem České republiky do EU. Bylo třeba především přijmout závazky plynoucí z členství země v EU, sladit legislativu České republiky s legislativou EU, vybudovat instituce potřebné pro fungování v rámci EU a posílit pozici českého hospodářství. Jak uvádí Hájek a Novosák (2010, s. 124-125) byl program Phare realizován jednak jako národní program podpory rozvoje, ale také jako program přeshraniční (CBC Phare) a mezinárodní spolupráce. Česká republika převážnou část prostředků čerpala na dopravní infrastrukturu, vzdělávací systémy, podporu trhu práce a podporu malého a středního podnikání.

Program Sapard

Jak zmiňuje Wokoun (2006, s. 53) byl program Sapard zahájen v roce 2000 a sloužil především na podporu rozvoje zemědělství a venkova jako příprava na čerpání prostředků z orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Přestože byly obce na program připraveny lépe a byly aktivnější v předkládání žádostí než zemědělci, byla pro ně určena podpora o polovinu nižší než pro podnikatele v zemědělství (Kolektiv autorů, 2008, s. 154).

Program ISPA

Čerpat finance z programu ISPA bylo možné rovněž od roku 2000, zaměřoval se na podporu velkých investičních projektů v rámci dopravní infrastruktury a infrastruktury životního prostředí, kde se jednalo především o zlepšení kanalizačního systému a rekonstrukci čistíren odpadních vod. Program byl svým zaměřením v souladu s Fondem soudržnosti (MMR, 2005, s. 23).

Prostředky z předvstupních fondů, které čerpala Česká republika až do roku 2006 výrazně přispěly k rozvoji regionů a také k implementaci regionální a strukturální politiky v ČR.

5.2 Principy kohezní politiky EU

Při uplatňování regionální a strukturální politiky EU se dodržují základní principy, které se ale v průběhu vývoje regionální politiky několikrát měnily. Pro aktuální programovací období se jedná o následující: princip koncentrace, programování, partnerství, solidarity, aditionality, monitorování a vyhodnocování. Mimo tyto hlavní principy se uplatňují také principy doplňkové jako je například princip integrace, konvergence, subsidiarity či proporcionality.

Princip koncentrace

Hájek a Novosák (2010, s. 65) uvádí, že princip koncentrace spočívá v soustředění finančních prostředků do nejproblematictějších regionů tak, aby docházelo k jejich rozvoji a stírání rozdílů mezi jednotlivými regiony. Prostředky ze strukturálních fondů musí být využívány pouze k realizaci předem vytyčených cílů a na takové projekty, které přináší co největší užitek. Nemělo by docházet k rozdělování finančních prostředků mezi více drobných projektů (Wokoun, 2006, s. 13).

Princip programování

Tento princip podle Marka a Kantora (2009, s. 27) představuje časový plán pro alokaci podpory. Prostředky ze strukturálních fondů jsou totiž alokovány na základě několikaletých plánů regionálního rozvoje, které členské státy vyjednávají s Evropskou komisí. V současnosti jsou to plány sedmileté a je kladen velký důraz na komplexní přístup k řešení regionálních problémů.

Princip partnerství

Princip je založen na koordinaci aktivit mezi různými úrovněmi. Dochází ke spolupráci mezi Komisí, členskými státy a aktéry na národní, regionální a lokální úrovni za účelem dosažení společného cíle. Obecně se předpokládá, že partnerství napomáhá zvyšovat kvalitu rozhodování, umožňuje spolupráci při přípravě programových dokumentů a jejich zavádění do praxe (Hájek a Novosák, 2010, s. 62).

Princip solidarity

Princip solidarity je základní myšlenkou celého integračního procesu. Méně ekonomicky vyspělé státy jsou financovány z příspěvků od států vyspělejších prostřednictvím financí ze společného rozpočtu (Wokoun, 2006, s. 14).

Princip adicionality

Prostředky poskytnuté z EU mají pouze doplňovat výdaje ze strany příjemců finanční pomoci. Není přípustné, aby nahrazovaly národní rozpočty členských zemí. Výši výdajů na spolufinancování stanoví členský stát spolu s Komisí a měla by být alespoň stejná jako průměrné roční výdaje v předchozím období. Princip také přispívá k souladu národních a unijních politik (MMR, 2005, s. 6 ; Hájek a Novosák, 2010, s. 63).

Princip monitorování a vyhodnocování

Cílem je dosažení co největší efektivity při vynakládání unijních prostředků a podle Marka a Kantora (2009, s. 28) význam tohoto principu neustále roste. Jedná se v podstatě o porovnávání skutečného stavu s původním očekáváním a nekontroluje se jen finanční, ale také věcné plnění jednotlivých projektů. Rozlišují se v zásadě tři druhy hodnocení efektivity: ex ante (předběžné), interim (střednědobé) a ex post (následné).

Monitoring je neodmyslitelnou součástí řízení všech projektů, uplatňuje se ale také vůči jednotlivým operačním programům a Národnímu strategickému referenčnímu rámci. Ve finále se na základě provedeného monitoringu rozhoduje o dalším přidělení, pozastavení nebo odebrání finančních prostředků (MMR, 2005, s. 14).

5.3 Cíle kohezní politiky EU na období 2007 - 2013

Výše finančních prostředků poskytovaných EU se odvíjí od právě platného vymezení regionální politiky. Politiku charakterizují cykly, které se shodují s rozpočtovým obdobím EU a jsou v současnosti sedmileté. Kohezní politika, tzv. podkapitola 1B, tvoří **35,7%** výdajů z celkového rozpočtu EU, jehož výše je **347,410 mld.**

Pro Českou republiku je na kohezní politiku na aktuální programovací období vyčleněno **688 mld.**, ročně tedy asi **98 mld. Kč**. Celý proces začíná u Evropské komise, ta určí před každým programovacím obdobím cíle kohezní politiky, které definují do kterých regionů a jakým způsobem bude podpora směřovat. Cíle jsou stejné pro všechny členské státy EU. Graf (Obr. 3) znázorňuje aktuální rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé cíle kohezní politiky. Jak na úrovni celé EU, tak v rámci České republiky je největší množství finančních prostředků určeno na cíl Konvergence (Wokoun, 2006, s. 83 ; Hájek a Novosák, 2010, s. 135).

Cíle kohezní politiky na programovací období 2007 – 2013:

1. Konvergence

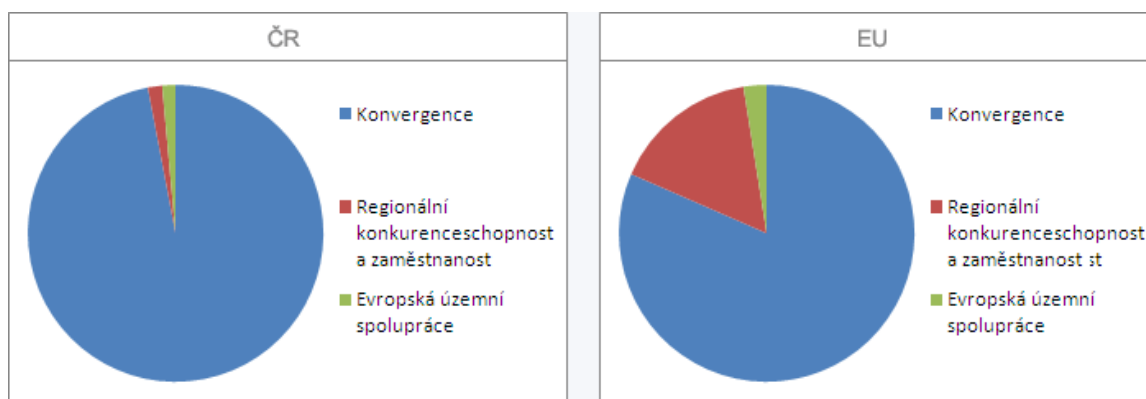
Dle Chvojkové a Květoně (2007, s. 13) je tento cíl zaměřen na podporu vzniku pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a regionech, tedy v těch, jejichž HDP na osobu je nižší než 75% průměru EU. V praxi to znamená také podporu Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu, jejichž prostřednictvím je podpora poskytována. V České republice pod tento cíl spadají všechny regiony soudržnosti kromě Prahy.

2. Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Jak k dané problematice uvádí Marek a Kantor (2009, s. 25) patří sem podpora těch oblastí, které nespádají pod cíl Konvergence, protože jejich HDP na osobu je vyšší než 75% průměru EU. Graf znázorňuje (Obr. 3) alokaci finančních prostředků pro tento cíl, která je podstatně nižší, než je tomu u cíle Konvergence, protože nutnost podpory není tak naléhavá. O podporu mohou žádat jak venkovské tak městské oblasti členských států EU, ale musí splňovat stanovená kritéria. U městských oblastí je to například nezaměstnanost nad průměrem EU, vysoká kriminalita či nízká vzdělanost. V ČR pod tento cíl spadá Praha.

3. Evropská územní spolupráce

„Cíl je zaměřen na podporu další integrace EU pomocí přeshraniční, mezinárodní a mezi-regionální spolupráce.“ (Marek a Kantor, 2009, s. 25). Cíl je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Hlavními prioritami je podpora rozvoje vědy, výzkumu, životního prostředí a řízení vodních zdrojů (Chvojková a Květoň, 2007, s. 13)

Obr. 3 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007–2013. (Fondy Evropské unie, 2012)

5.4 Nástroje kohezní politiky EU na období 2007 – 2013

Nástroje kohezní politiky pro aktuální programovací období mají právní základ v pěti nařízeních přijatých Radou EU a Evropským parlamentem v roce 2006. Počet strukturálních fondů se v různých programových obdobích měnil. Aktuálně slouží pro realizaci kohezní politiky tři nástroje, EFRR a ESF se nazývají strukturální fondy.

- **Evropský fond regionálního rozvoje (EFRR)**
- **Evropský sociální fond (ESF)**
- **Kohezní fond (KF), neboli Fond soudržnosti**

Evropský fond regionálního rozvoje (EFRR)

Podpora z tohoto fondu se soustřeďuje především na projekty zaměřené na podporu regionálního rozvoje, konkurenceschopnosti a územní spolupráce v rámci EU. Prioritou je tvorba pracovních míst, ochrana životního prostředí, podpora podnikání a investičních infrastrukturních projektů jako je například výstavba dálnic, budování infrastruktury u průmyslových zón či budování stokové kanalizace, zejména v nejméně rozvinutých regionech (Hájek a Novosák, 2010, s. 54).

Evropský sociální fond (ESF)

Je nejstarší ze všech strukturálních fondů, vznikl v roce 1957 a slouží jako nástroj na podporu sociální politiky a politiky zaměstnanosti EU, tedy neinvestiční projekty. Fond především napomáhá zaměstnavatelům a podnikatelům přizpůsobit se měnícímu ekonomickému prostředí. Dalšími podporovanými okruhy je lepší přístup k zaměstnání, podpora znevýhodněných osob na trhu práce či podpora reforem v oblasti zaměstnanosti. Prakticky se jedná o pořádání rekvalifikačních kurzů pro nezaměstnané, speciální vzdělávací programy pro osoby se zdravotním postižením a podobně (Marek a Kantor, 2009, s. 29).

Kohezní fond (KF) neboli Fond soudržnosti

Kohezní fond vznikl s podpisem Maastrichtské smlouvy v roce 1992, aby napomáhal členským státům potýkajícím se s problémy plynoucími z členství v hospodářské a měnové unii. Fond se neřadí mezi strukturální fondy, ale rovněž poskytuje prostředky na podporu členských států s HDP na obyvatele nižším než 90% průměru EU. Podpora z fondu směřu-

je na ochranu životního prostředí, rozvoj nadnárodních dopravních sítí, energetickou politiku a využívání obnovitelných zdrojů energie (MMR, 2005, s. 17).

Tabulka (Tab. 3) ukazuje vztah cílů a nástrojů kohezní politiky EU v programovacím období 2007 – 2013. Spolu se zjednodušením systému čerpání prostředků kohezní politiky EU se snížil i počet jejích nástrojů. V porovnání s programovacím obdobím 2000 – 2006, kdy na 9 cílů připadalo 6 nástrojů, připadají aktuálně 3 nástroje na 3 cíle.

Tab. 3 Nástroje a cíle kohezní politiky EU na období 2007-2013

Cíle kohezní politiky 2007 - 2013	Strukturální fond
Konvergence	EFRR, ESF, FS
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	EFRR, ESF
Evropská územní spolupráce	EFRR

Zdroj: (Hájek a Novosák, 2010, s. 72)

6 REGIONÁLNÍ A STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EU V ČR

Strukturální fondy a Fond soudržnosti se velkou měrou podílí na snižování regionálních rozdílů, na zlepšování životního prostředí, výstavbě infrastruktury a podpoře podnikatelského prostředí. Po vstupu České republiky do EU vyvstala možnost čerpat finanční prostředky z fondů EU mimo jiné územním samosprávným celkům. Dále rovněž fyzickým osobám, právníkům osobám, příspěvkovým organizacím, neziskovým organizacím a organizačním složkám státu. Z toho důvodu bylo na základě principu programování nutné vypracovat v České republice množství strategických a programových dokumentů, pro sjednocení s dokumenty a mechanismy používanými pro čerpání podpory ze strukturálních fondů v EU (Provazníková, 2007, s. 142; Peková, 2008, s. 531).

Programovací období 2007 – 2013 je pro Českou republiku významné v tom, že poprvé může čerpat podporu z fondů EU v plném rozsahu, v rámci celého nezkráceného období. Výše přiznaných finančních prostředků je třikrát vyšší, než tomu bylo v období 2004 – 2006.

6.1 Národní rozvojový plán (NRP)

Po definování cílů na úrovni EU zpracují jednotlivé členské státy Národní rozvojový plán. Dokument určuje priority v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti na národní úrovni, které mají být splněny. Za tímto účelem rozpracovává priority do dílčích cílů a popisuje strategii jejich realizace. Čtyři strategické cíle, které vystihují podstatu NRP pro aktuální programovací období jsou konkurenceschopná česká ekonomika, otevřená, flexibilní a soudržná společnost, atraktivní prostředí a vyvážený rozvoj území.

6.2 Národní strategický referenční rámec (NSRR)

Vychází z Národního rozvojového plánu a Strategických obecných zásad Společenství, což je dokument, který obsahuje hlavní zásady a priority politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. NSRR představuje základní rozvojovou strategii ČR. Zároveň obsahuje politické závazky ČR vůči EU, provádí analýzu hospodářského vývoje, definuje silné stránky a problémové oblasti. Evropská komise na jeho základě schvaluje jednotlivé operační programy a rozdělení finančních prostředků mezi programy, které ČR navrhuje (Chvojková a Květoň, 2007, s. 10; Hájek a Novosák, 2010, s. 139).

6.3 Operační programy (OP)

Jsou nástrojem pro realizaci NRP a NSRR, jejichž působnost se vztahuje k cílům regionální politiky. Pro žadatele o finanční podporu jsou prakticky nejdůležitějším dokumentem, protože poskytují informace o tom, na co mohou prostředky EU žádat. Rozlišují se dva základní druhy operačních programů - **tématické a regionální**. Aktuálně je definováno 24 operačních programů, mimo jiné pro každý region soudržnosti zvlášť. Každý operační program je podrobněji rozpracován do prioritních os, které specifikují zaměření podpory a prioritní osy jsou dále rozpracovány do oblastí podpory, které vymezují hlavní aktivity, způsob realizace a konečné příjemce podpory. Finanční alokace pro jednotlivé operační programy je uvedena v příloze (P I).

Tématické operační programy se zaměřují na problematiku určité oblasti, například dopravy, životního prostředí, podnikání či vzdělávání. Regionální operační programy představují podporu vždy pro jeden region soudržnosti, na úrovni NUTS II (Chvojková a Květoň, 2007, s. 11; Marek a Kantor, 2009, s. 37-49).

Pro programovací období 2007 – 2013 byly vládou ČR přijaty následující operační programy v souladu s aktuálními cíli politiky soudržnosti :

- Životní prostředí
- Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Výzkum a vývoj pro inovace
- Podnikání a inovace
- Lidské zdroje a zaměstnanost
- Doprava
- Integrovaný operační program
- Technická pomoc
- 7 regionálních operačních programů (ROPy)
- 2 programy pro region soudržnosti hl. města Prahy
- 9 programů evropské územní spolupráce

Operační program Životní prostředí

Jak už bylo řečeno výše, se vstupem České republiky do EU nastala možnost čerpat nemalé finanční prostředky z fondů EU mimo jiné i územním samosprávným celkům v České republice. Územní samospráva je předkladatelem projektu a zároveň konečným uživatelem poskytnuté dotace.

Spolu s Regionálním operačním programem regionu soudržnosti Střední Morava patří operační program Životní prostředí k těm, z nichž město Prostějov čerpalo od počátku aktuálního programovacího období nejvíce finančních prostředků. Tento operační program je zaměřen na zlepšování kvality životního prostředí a ochranu zdraví obyvatel. Jeho obsahem je 8 prioritních os, které jsou dále rozváděny v oblastech podpory. Tabulka (Tab. 4) znázorňuje finanční alokaci prostředků na jednotlivé prioritní osy operačního programu. Nejvyšší finanční alokace ve výši 1,99 mld. € je na zlepšování vodohospodářské infrastruktury a na ochranu proti povodním. Mezi žadatele způsobilé čerpat podporu z OP Životní prostředí se řadí obce, kraje, státní podniky, příspěvkové organizace a organizační složky státu, fyzické osoby a také podnikatelé.

Tab. 4 Finanční alokace na prioritní osy operačního programu ŽP

Prioritní osa	Výše finanční podpory z fondů EU
Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	1,99 mld. € , tj. 40,4 % OPŽP
Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí	0,63 mld. € , tj. 12,9 % OPŽP
Udržitelné využívání zdrojů energie	0,67 mld. € , tj. 13,7 % OPŽP
Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	0,78 mld. € , tj. 15,8 % OPŽP
Omezování průmyslového znečištění a snižování enviromentálních rizik	0,06 mld. € , tj. 1,2 % OPŽP
Zlepšování stavu přírody a krajiny	0,60 mld. € , tj. 12,2 % OPŽP
Rozvoj infrastruktury pro enviromentální vzdělávání	0,04 mld. € , tj. 0,9 % OPŽP
Technická pomoc	0,14 mld. € , tj. 2,9 % OPŽP

Zdroj: vlastní zpracování na základě (OP Životní prostředí, 2012)

Operační program je zaměřen na zlepšení vodohospodářské infrastruktury a snížení rizika povodní, na zlepšení kvality ovzduší, podporu využívání obnovitelných zdrojů energie,

kvalitní a moderní způsob nakládání s odpady, omezení znečištění z průmyslové výroby, podporu zlepšování stavu přírody a regeneraci krajiny a podporu vzdělávacích programů v oblasti životního prostředí. Specifická je 8. prioritní osa s názvem Technická pomoc, která financuje aktivity spojené s řízením programu, přispívá na platy pracovníků či monitorování projektů v průběhu jejich realizace (OP Životní prostředí, 2012 ; Marek a Kantor, 2009, s. 39).

Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava (ROP SM)

Druhým městem Prostějov nejčastěji využívaným operačním programem od roku 2007 je Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava. Region soudržnosti Střední Morava je tvořen Olomouckým a Zlínským krajem, tudíž je ROP SM relevantním operačním programem pro město Prostějov, které se nachází v Olomouckém kraji.

Cílem operačního programu je zvýšení ekonomické vyspělosti, konkurenceschopnosti a celkové životní úrovně obyvatel prostřednictvím posílení vztahů mezi městskými centry a venkovským prostorem v rámci regionu soudržnosti. Globální a specifické cíle jsou rozpracovány ve 4 prioritních osách operačního programu, které se dále člení na 13 oblastí podpory. Řídícím orgánem operačního programu je Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava. Způsobilými žadateli o finanční podporu jsou kraje, obce, svazky obcí, správa železniční dopravní cesty, zájmová sdružení, nestátní neziskové organizace či podnikatelé.

Na aktuální programovací období je pro operační program vyčleněno 657,39 mil. € což činní 14,11% ze všech finančních prostředků určených na regionální operační programy v ČR a přibližně 2,46 % veškerých finančních prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku. ROP SM tedy obsahuje 4 prioritní osy: Dopravu, na niž je vyčleněno 255,1 mil. €, Integrovaný rozvoj a obnovu regionu s finanční alokací 259 mil. €, Cestovní ruch s 121,6 mil. € a stejně jako u ostatních operačních programů Technickou pomoc ve výši 21,7 mil. €.

Projekty, které jsou prostřednictvím ROP SM spolufinancovány se nejčastěji týkají oprav a rekonstrukcí silnic, výstavby cyklostezek, výsadby zeleně ve městech, oprav veřejných prostranství, budování naučných stezek, výstavby sportovních center a sportovišť nebo rekonstrukcí a výstavby zdravotnických a sociálních zařízení (Chvojková a Květoň, 2007, s. 83-90; ROP NUTS II Střední Morava, 2012; Hájek a Novosák, 2010, s. 158).

7 LEGISLATIVA V OBLASTI REGIONÁLNÍ POLITIKY

Regionální politika se v uplynulých deseti letech v České republice řadí mezi nástroje, které přispívají k rovnoměrnému rozvoji území a zajištění územní soudržnosti. Současný trend v rozvoji regionální politiky směřuje k posilování decentralizace prostřednictvím evropských fondů. Ivaničková (2009) upozorňuje na nové výzvy, kterým bude muset politika soudržnosti EU čelit po roce 2013: „*Mechanismus fungování EU ovlivní především globalizace, změny klimatu, migrace obyvatel a zabezpečení energií. Bude třeba zaměřit pozornost na konkurenceschopnost a udržitelnost, sociální a životní prostředí, s ohledem na geografické, institucionální a lidské zdroje*“. Jedním z klíčových úkolů České republiky byla, je a nadále bude tvorba odpovídající a fungující legislativní základny pro realizaci regionální politiky a čerpání podpory ze strukturálních fondů EU.

7.1 Legislativní rámec regionální politiky v ČR

Základy pravidel pro čerpání podpory ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v ČR byly položeny usnesením vlády ČR (usnesení vlády ČR, č. 102/2002, 2002). Obsahem usnesení bylo dokončení programových dokumentů a zvolení řídicích a platebních orgánů. Ústředním orgánem státní správy pro oblast regionální politiky je Ministerstvo pro místní rozvoj. Jako jediný platební orgán bylo zvoleno Ministerstvo financí, pro všechny operační programy.

Legislativní rámec regionální politiky v ČR vznikl v roce 2000 v souvislosti se zaváděním krajů. Kraje získaly na důležitosti, což dokazuje například přímé zapojení do řízení regionálních operačních programů v programovacím období 2007 – 2013. Do kompetencí krajů, které jsou zakotveny v zákoně o krajích (zákon č. 129/2000 Sb., 2000) dále spadá koordinace rozvoje územního obvodu kraje a vnitřní rozvojové politiky, stanovení regionálních rozvojových priorit a nástrojů k jejich dosažení (Wokoun, 2006, s. 88).

Základním legislativním nástrojem při provádění regionální politiky, jak už bylo řečeno, je zákon o podpoře regionálního rozvoje (zákon č. 248/2000 Sb., 2000). Má nezastupitelné místo v právním řádu ČR a od svého vzniku v roce 2000 prošel jen několika dílčími novelizacemi, které reagovaly na změny národní a evropské legislativy. Tento zákon představuje první úplnou legislativní úpravu týkající se regionálního rozvoje a kohezní politiky v ČR. Usiluje o rovné šance pro všechny regiony tak, aby mohly co nejlépe využít svůj

přirozený potenciál. Určuje podmínky pro poskytování podpory ze strukturálních fondů EU, působnost správních úřadů, krajů a obcí a institucionální zabezpečení, definuje pojem region, státem podporované regiony, regiony soudržnosti a určuje programové dokumenty na podporu regionálního rozvoje. Zřizuje Regionální rady regionů soudržnosti, do jejichž kompetencí spadá realizace programů spolufinancovaných z fondů EU a vymezuje působnost Ministerstva pro místní rozvoj ČR při podpoře regionálního rozvoje. (Postránecký, 2010, s. 10-16; Kolektiv autorů, 2008, s. 149)

Další zákon, který se zabývá problematikou regionální politiky na úrovni ČR, je zákon o obcích (zákon č. 128/2000 Sb., 2000), zákon o zadávání veřejných zakázek (zákon č. 199/1994 Sb., 1994), zákon o ochraně hospodářské soutěže (zákon č. 63/1991 Sb., 1991), zákon o místních finančních správcích (zákon č. 531/1990 Sb., 1990), zákon o rozpočtových pravidlech (zákon č. 218/2000 Sb., 2000) či zákon o posuzování vlivu na životní prostředí (zákon č. 244/1992 Sb., 1992) (Wokoun, 2006, s. 89).

7.2 Legislativní rámec regionální politiky v EU

Provádění kohezní politiky v EU vychází pod názvem hospodářská a sociální soudržnost ze Smlouvy o Evropském společenství. Pravidla pro praktickou realizaci strukturální politiky jsou zakotvena v obecně závazných nařízeních Rady EU ke strukturálním fondům. Nařízení jsou platná jak na úrovni Společenství, tak na úrovni jednotlivých členských států.

Z oblasti primární legislativy EU jsou pro realizaci regionální a strukturální politiky významné především články ze Smlouvy o založení Evropského společenství, které se týkají strukturální a regionální politiky – zejména články 2 a 3 a články 130 a, b, c, d, e z hlavy Hospodářská a sociální soudržnost.

V rámci sekundárních právních předpisů je to nařízení Rady, Komise a Evropského parlamentu ES, která jsou přímo účinná v členských státech. Základní legislativu pro aktuální programovací období představuje Nařízení Rady o obecných ustanoveních týkajících se EFRR, ESF a FS (Nařízení Rady, č. 1083/2006, 2006); Nařízení EP a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj (Nařízení EP a Rady č. 1080/2006, 2006); Nařízení EP a Rady o Evropském sociálním fondu (Nařízení EP a Rady č. 1081/2006); Nařízení EP a Rady o Evropském seskupení pro územní spolupráci (Nařízení EP a Rady č. 1082/2006) a další (Fondy evropské unie, 2012; Wokoun, 2006, s. 49-51).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA MĚSTA PROSTĚJOVA

Prostějov se nachází ve středu Hané a s bezmála 50 000 obyvateli a rozlohou 46,6 km² patří mezi třicet největších měst v České republice. Nachází se v nadmořské výšce 225 m v severní části Hornomoravského úvalu, na říčkách Hloučele a Romži. Je centrem stejnojmenného okresu a patří do Olomouckého kraje. Do roku 2002 sídlil v Prostějově okresní úřad, po jeho zrušení během reformy veřejné správy je od roku 2003 město pověřenou obcí III. stupně pro správní obvod 75 obcí. Město je tvořeno jádrovou částí a 6 místními částmi – Čechovice, Domamyslice, Vrahovice, Žešov, Čechůvky, Krasice. Prostějov je rovněž centrem spádových obcí, pro něž je místem pracovních příležitostí a administrativním centrem (Město Prostějov, 2012; Profil města Prostějova, 2012, s. 4).

8.1 Historie

První dochovaná písemná zmínka o vsi Prostějovice je z roku 1141, v roce 1390 byla obec pány z Kravař povýšena na město. Důležité místo v historii města má početná židovská obec, která byla v 16. století druhou největší na Moravě. Současná podoba města se totiž formovala právě již v 15. a 16. století, kdy docházelo k výstavbě nových domů a vydláždění hlavního náměstí. Náměstí i měšťanské domy se dochovaly do dnešních dní v téměř nezměněné podobě a historické centrum se v roce 1990 stalo městskou památkovou zónou. Od 19. století je Prostějov významným obchodním a průmyslovým střediskem regionu (Město Prostějov, 2011 a).

8.2 Obyvatelstvo

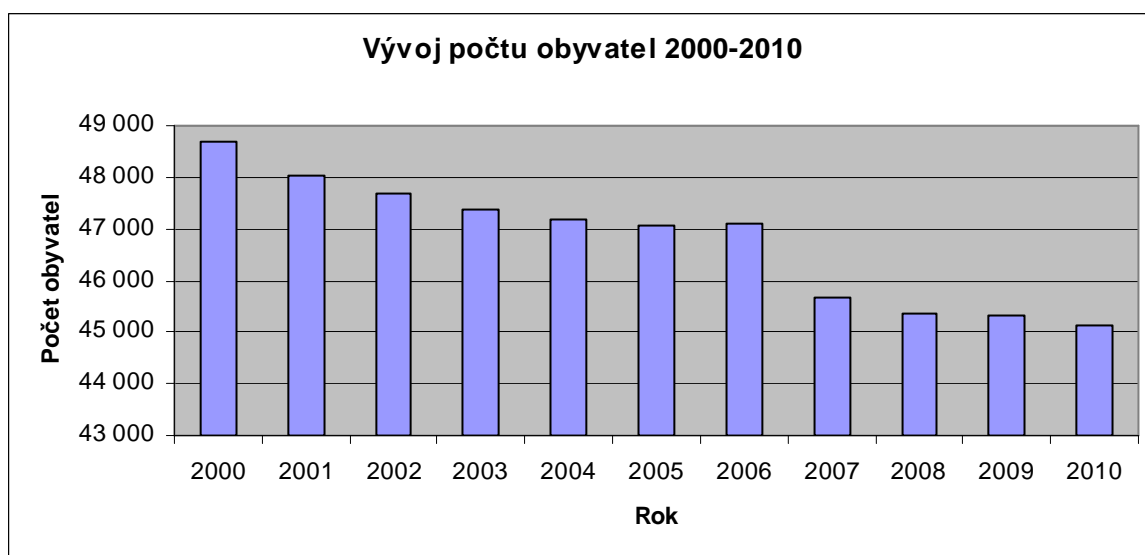
Jak je patrné z tabulky (Tab. 5), která znázorňuje historický vývoj počtu obyvatel města od roku 1990 jejich počet každým rokem klesá. Nejvyššího počtu obyvatel dosáhlo město právě v roce 1990 a to 52 061. Klesající trend je možné přisuzovat poklesu porodnosti a také migraci obyvatel. Obyvatelé se stěhují za lepším pracovním uplatněním do větších měst nebo do venkovských oblastí s dobrou dopravní dostupností a atraktivnějším prostředím pro život. Pokles počtu obyvatel v roce 2007 je ovlivněn osamostatněním městské části, nyní obce Držovice.

Tab. 5 Historický vývoj počtu obyvatel města Prostějova (k 31.12.)

Rok	1900	1950	1961	1970	1980	1990	2001	2006	2009	2010
Počet	29698	40575	41031	42862	50363	52061	48027	47109	45675	45116

Zdroj: (Profil města Prostějova, s. 6)

Graf (Obr.4) znázorňuje vývoj počtu obyvatel města od roku 2000 do roku 2010 v jednotlivých letech. V roce 2000 měl Prostějov 48 705 obyvatel, proti tomu k 31.12. 2010 jich bylo v Prostějově k trvalému pobytu přihlášeno už jen 45 116. Jediným rokem, kdy došlo k mírnému růstu proti roku předchozímu je rok 2006, jednalo se však pouze o dočasný jev.

Obr. 4 Vývoj počtu obyvatel v letech 2000 – 2010, vlastní zpracování na základě (Český statistický úřad, 2012)

Na regionální a lokální úrovni o celkovém počtu obyvatel rozhodují z velké části migrační toky obyvatel. V tabulce (Tab. 6) je znázorněna migrace obyvatel v Prostějově a také počet narozených a zemřelých ve sledovaném období. S výjimkou roku 2006 dochází ve městě k pravidelnému úbytku obyvatel, ale i přes celorepublikový trend nižší porodnosti se nejvíce dětí za sledované období narodilo v roce 2009. Nejvíce obyvatel se do Prostějova přistěhovalo v roce 2006, a to 1041 a nejvíce se vystěhovalo v letech 2007 a 2008, tedy 1157 a 1048 obyvatel.

Tab. 6 Změny v počtu obyvatel Prostějova v letech 2002 - 2010

Rok	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek celkem
2002	433	633	891	1040	-349
2003	414	607	921	1032	-304
2004	440	513	802	938	-209
2005	453	553	961	968	-107
2006	470	502	1041	958	51
2007	511	449	912	1157	-183
2008	511	516	756	1048	-207
2009	518	530	775	817	-54
2010	483	563	794	922	-208

Zdroj: vlastní zpracování na základě (Český statistický úřad, 2012)

S ohledem na opakovaný negativní přírůstek obyvatel a také rostoucí počet obyvatel, kteří již nejsou v produktivním věku dochází ke stárnutí populace. Tuto skutečnost dokazuje index stáří, který vyjadřuje kolik obyvatel ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí ve věku do 15 let. V roce 2000 v Prostějově ještě převažoval počet dětí do 15 let nad skupinou nejstarších obyvatel, v dalších letech ale již došlo k obratu a nejstarší populace již převyšovala nad populací do 15 let. Index stáří od roku 2000 každým rokem roste o 3 až 4%.

Tab. 7 Věková struktura obyvatel Prostějova v letech 2000 – 2010 (%)

Rok	0 - 14	15 - 64	65+ let	Index stáří (65+/ 0 - 14)
2000	15,9	69,1	15,0	94,3
2004	14,7	70,2	15,1	102,7
2006	14,2	70,5	15,3	107,7
2007	14,1	70,3	15,6	110,6
2008	14,1	70,0	15,9	112,7
2009	14,3	69,5	16,2	113,2
2010	14,4	69,1	16,4	113,9

Zdroj: vlastní zpracování na základě (Český statistický úřad, 2012)

8.3 Trh práce

Již ve 14. a 15. století byl ve městě položen potenciál pro rozvoj podnikání. Začala se rozvíjet především výroba zaměřená na tkalcovství a soukenictví, později i související řemesla jako krejčovství, kožešnictví či obuvnictví. Jak je patrné z tabulky (Tab. 8) dle statistik Úřadu práce v Prostějově tvoří podnikatelské prostředí především fyzické osoby, kterých je více než je celorepublikový průměr, počet akciových společností a společností s ručením omezeným je naopak spíše podprůměrný.

Tab. 8 Počty podnikatelských subjektů dle právní formy k dubnu 2011

Právní forma	Počet
Fyzické osoby	11 916
Společnosti s ručením omezeným	1 340
Akciové společnosti	107
Veřejné obchodní společnosti	68
Komanditní společnosti	3

Zdroj: (Podnikatelské subjekty v Prostějově)

Mnoho let byl dominantou města textilní průmysl. Oděvní podnik Prostějov a.s. v minulých letech ale přistoupil k rozsáhlému propouštění jak přímo v Prostějově, tak v dalších dílnách v Němčicích, Konici a Brodku u Konice a nakonec skončil s výrobou úplně. Příčinou byla především celosvětová hospodářská krize a neschopnost čelit konkurenci levných asijských výrobců oděvů. Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v Prostějově se tak v současnosti řadí Hanácké železářny a pérovny a.s., DT výhybkárna a strojírna a.s., FTL – First Transport Lines a.s., Nemocnice Prostějov, oděvní výroba Koutný spol. s r.o., výroba potravin Makovec a.s či společnost MICOS a.s.

Díky výhodné poloze blízko rychlostní komunikace R 46 mohla v Prostějově, stejně jako v mnoha jiných městech, vzniknout průmyslová zóna. Nachází se u Kralické ulice a v roce 2001 byla vybavena inženýrskými sítěmi a průmyslovou komunikací. Podle vlastnictví

pozemků je rozdělena na sektory A, B, C, a G. Aktuálně se zde nachází 15 investorů a probíhá rozšiřování infrastruktury do dalších sektorů.

Důležitým ukazatelem, který deklaruje situaci na pracovním trhu je míra nezaměstnanosti. Jak je patrné z tabulky (Tab. 9), nejnižší průměrná míra nezaměstnanosti byla v Prostějově v letech 2007 a 2008, kdy se pohybovala okolo hranice 4 %. Počátkem roku 2009 pak dochází k jejímu růstu důsledkem finanční krize, což kopírovalo celorepublikový vývoj. Další negativní vliv měla také situace v Oděvním podniku, kde docházelo k masivnímu propouštění zaměstnanců. Průměrná míra nezaměstnanosti se tak zvýšila v roce 2009 na 7,3 % a v roce 2010 až na 9,9 %. Pro srovnání celorepubliková míra nezaměstnanosti v roce 2009 byla 8 % a v roce 2010 9 %.

Tab. 9 Průměrná míra nezaměstnanosti (%)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Prostějov	9,4	9	7	4,9	4	7,3	9,9
ČR	9,2	9	8,1	6,6	5,4	8,0	9

Zdroj: vlastní zpracování na základě (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2012)

8.4 Občanská vybavenost

Po občanskou vybavenost spadají především vzdělávací zařízení a zařízení poskytující sociální a zdravotní péči ve městě.

Školství

V Prostějově jsou v současnosti zastoupeny všechny stupně vzdělávání od mateřských škol až po vysokou školu. Město zřizuje 18 mateřských škol s 54 třídami, základní školství bylo ve školním roce 2010/2011 zastoupeno 8 základními školami ve 141 třídách. Olomoucký kraj je zřizovatelem Střední školy, základní školy a mateřské školy Prostějov na Komenkého ulici. Tato škola slouží žákům se zdravotním postižením.

Dále se na území města nachází 16 středních škol – 9 státních, 1 církevní, 1 městská a 5 soukromých. Z toho jsou 3 gymnázia, 11 středních odborných škol a 5 učilišť. Vysoká škola je reprezentována detašovaným pracovištěm Univerzity Tomáše Bati. Jedná se o prezenční a kombinované bakalářské studium ve studijním programu Ekonomika a manage-

ment, obor Logistika a management. Pracoviště sídlí na Husově náměstí (Odbor školství, kultury a sportu, 2012; Profil města Prostějova, 2012, s. 23-24).

Sociální služby

Aktuálně je v Prostějově registrováno 21 poskytovatelů, kteří zajišťují celkem 40 různých sociálních služeb: 9 služeb odborného poradenství, 13 služeb sociální péče a 18 služeb sociální prevence. Mezi vybrané poskytovatele patří například:

ADP-SANCO s.r.o. – poskytuje služby osobám, které již nevyžadují ústavní zdravotní péči, ale nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být propuštěny do domácího ošetřování.

Občanské sdružení LIPKA – je centrem denních služeb, které zajišťuje denní stacionář a sociálně-aktivizační služby pro seniory.

Občanské sdružení Podané ruce – poskytuje terénní osobní asistenci osobám, které mají sníženou soběstačnost. Služba je poskytována bez časového omezení, v přirozeném domácím prostředí.

Charita Prostějov, církevní organizace – poskytuje terénní i ambulantní pečovatelskou službu ve vymezeném čase v domácnostech uživatelů nebo v zařízeních sociálních služeb.

Domov důchodců Prostějov, příspěvková organizace kraje – nachází se na Nerudově ulici a má kapacitu 250 obyvatel. Poskytuje služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku.

Centrum sociálních služeb Prostějov, příspěvková organizace kraje – sídlí na Lidické ulici a jeho kapacita je 133 obyvatel. Zajišťuje pobytové služby pro seniory (Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Prostějově, 2012).

Zdravotnictví

Nemocnice Prostějov je největším poskytovatelem zdravotnické péče lůžkovou i ambulantní formou ve městě. Řadí se ke středně velkým nemocnicím. Disponuje 400 lůžky akutní péče, 30 lůžky léčebné rehabilitace a 72 lůžky v léčebně pro dlouhodobě nemocné. Soukromé zdravotnické zařízení, které se specializuje na radiodiagnostiku je Diagnostické centrum ProMedica Prostějov. V místní části Vrahovice se nachází zařízení Medicom's, spol. s.r.o., které je poskytovatelem ambulantní péče v několika specializovaných oborech a má vlastní diagnostické centrum. Nejnovějším zdravotnickým zařízením na území města

je Zdravotnické centrum, s.r.o, které sídlí na Trávnícké ulici a poskytuje ambulantní péči v mnoha zdravotnických oborech. Kromě výše jmenovaných je ve městě množství soukromých lékařských ordinací zaměřených na široké spektrum specializací (Nemocnice Prostějov, 2012; Profil města Prostějova, 2012, s. 26-27).

8.5 Kultura, sport, cestovní ruch

Prostějov nabízí historické památky, místa k aktivnímu odpočinku i relaxaci, ubytovací a stravovací zařízení stejně jako kulturní vyžití, koupaliště a sportoviště, jak krytá tak venkovní. Je typický svým historickým centrem, a je strategickým výchozím bodem pro výlety do okolních rekreačních míst.

Kultura

Mezi největší kulturní akce pořádané každoročně patří Wolkerův Prostějov, který město hostí v červnu a účastní se ho sólisté i divadla poezie z celé České republiky. Posláním festivalu je udržovat a dále rozvíjet odkaz, který v Prostějově zanechal slavný rodák a básník Jiří Wolker. Dále Hanácké slavnosti, které jsou hodovou oslavou spojenou s vystoupením krojovaných pěveckých a tanečních folklorních souborů. Koná se každý rok v září, kdy se historické centrum města promění v tradiční jarmark.

Hlavním centrem kulturního a společenského dění ve městě je Městské divadlo v Prostějově a Národní dům Prostějov. Národní dům je secesní stavba, navržená profesorem Janem Kotěrou, její součástí jsou divadelní a přednáškové sály, kavárna a restaurace. Budova je národní kulturní památkou a jednou z dominant města. Každý rok se zde koná asi 300 kulturních a společenských akcí (Město Prostějov, 2011 b,c).

Zajímavá je také Stará radnice, kde se v současnosti nachází výstavní sály muzea Prostějovska, Nová radnice s 66 metrů vysokou věží a orlojem, Renesanční zámek na Pernštýnském náměstí s freskovou výzdobou či Náměstí T. G. Masaryka, které reprezentuje historické centrum. Rovněž Botanická zahrada na Lidické ulici, v níž je k vidění 1000 druhů ze 104 čeledí a od roku 1986 je zařazena v seznamu významných botanických zahrad (Město Prostějov, 2011 e).

Sport

Prostějov je již mnoho let centrem tenisového sportu. Každoročně se zde kromě mnoha jiných pořádá mezinárodní tenisový turnaj Czech Open. Zázemí poskytuje 25 tenisových kurtů hotelu Tennis Club, nacházejících se v severní části města.

Úspěšný je také prostějovský volejbalový či basketbalový klub, který hraje nejvyšší basketbalovou soutěž. Nezanedbatelné místo má ve městě také velodrom rozvíjející cyklistický sport. Pro sportovní vyžití obyvatel města je k dispozici především venkovní aquapark v městské části Koupelky, městské lázně, zimní stadion, víceúčelová sportovní hala, tenisové a squashové kurty, bowling či horolezecká stěna (Profil města Prostějova, 2012, s. 21).

Realizace cestovního ruchu

Informace pro turisty, ale i občany města zajišťuje Informační středisko městského úřadu Prostějov, které se nachází vedle budovy Nové radnice a Regionální informační centrum, umístěné v areálu zámku. Tabulka (Tab.10) představuje ubytovací možnosti ve městě. Aktuálně se zde nachází 6 hotelů, 1 motel, 11 penzionů, 4 turistické ubytovny a 2 ubytování v soukromí, s celkovým počtem 754 lůžek. Město svým návštěvníkům i obyvatelům dále nabízí množství restaurací, kaváren, internetových kaváren, několik pivnic, cukráren či poskytovatelů rychlého občerstvení (Město Prostějov, 2012).

Tab. 10 Ubytovací zařízení v Prostějově

Typ ubytovacího zařízení	Počet	∑ ubytovacích kapacit
Hotel	6	218
Motel	1	20
Penzion	11	cca 170
Turistická ubytovna	4	176
Ubytování v soukromí	2	20
Celkem	24	754

Zdroj: (Město Prostějov, 2012)

8.6 Technická a dopravní infrastruktura

Technická infrastruktura zastřešuje zásobování Prostějova plynem, vodou, teplem a elektrickou energií. Dopravní infrastruktura představuje silniční, veřejnou, železniční, ale i pěší, statickou nebo cyklistickou dopravu.

Technická infrastruktura

Zásobování plynem

Dodavatelem zemního plynu pro město je Jihomoravská plynárenská a.s., která má v Prostějově oblastní pobočku. Celé město je plynofikováno a zásobení probíhá prostřednictvím vysokotlakých plynovodů:

- Olomouc – Blatec – Prostějov
- Lobodice – Květná
- Brno – Příbor (přípojka Čelčice – Prostějov)

Zásobování teplem

Do domácností je teplo dodáváno prostřednictvím domovních a blokových kotelen na zemní plyn a dále soustavou centrálního zásobování. Na provozu tepelných zařízení se podílí 5 právnických osob: Domovní správa Prostějov, Stavební bytové družstvo Rozvoj, OP a.s., Správa vojenského bytového fondu a Lesní společnost. Majoritním dodavatelem je Domovní správa Prostějov.

Zásobování vodou

Město včetně jeho městských částí využívá skupinový vodovod, který je zásoben z vlastních zdrojů, správu vodovodu má na starost firma Vodovody a kanalizace Prostějov, a.s. Prameniště pro zásobování Prostějova vodou se nachází ve:

- Smržicích – 78 l/s⁻¹
- Hrdibořicích – 110 l/s⁻¹
- Kelčicích – 110 l/s⁻¹
- Brodku u Prostějova – 35 l/s⁻¹

Zásobování elektrickou energií

Zásobování elektrickou energií zajišťuje energetická společnost E-ON Energia, a.s. Zásobování probíhá přes rozvodnu v Letecké ulici. Rozvodnu napájí nadřazená distribuční soustava vzdušným vedením (Profil města Prostějova, 2012, s. 32-33).

Odpadové hospodářství

Svoz komunálního odpadu na území města zajišťuje firma A.S.A. TS Prostějov, s.r.o., která sváží odpad od všech občanů města. Svoz se provádí jednou až dvakrát týdně. U školních zařízení nemá A.S.A. monopolní zastoupení, některým školám odváží odpad například firma van Gansenwinkel. Odpad některých právnických osob zase firma RESPONO, a.s. Vyškov. Ke třídění odpadů slouží v současnosti 169 sběrných míst, na kterých je celkem umístěno 718 sběrných nádob. Nebezpečný odpad je možné odevzdávat ve dvou sběrných dvorech na Anenské a na Průmyslové ulici (Plán odpadového hospodářství města Prostějova, 2012).

Dopravní infrastruktura

Město Prostějov leží na hlavním silničním tahu Brno – Olomouc, prochází jím elektrifikovaná železniční trať 301 Olomouc – Prostějov – Nezamyslice, má vlastní systém městské hromadné dopravy, neveřejné vnitrostátní letiště, síť cyklotras a turisticky značených tras. Městem prochází rychlostní komunikace R 46. Další silniční tahy, které jsou rozhodující pro dopravní dostupnost města jsou:

- **Silnice I. třídy:**
 - I/46 Vyškov – Olomouc - Opava (míjí město, přímo neovlivňuje dopravní situaci v centru města)

- **Silnice II. třídy:**
 - II/150 Rokycany – Prostějov – Bumbálka (prochází centrem města)
 - II/366 Svitavy – Jevíčko – Prostějov
 - II/377 Tišnov – Prostějov
 - II/433 Žešov – Střílky
 - II/449 Rýmařov – Prostějov
 - II/367 Prostějov – Tlumačov

Největší problémy při parkování vozidel jsou v centru města. Dále na sídlištích Šárka, Hloučela, Svobody a Dolní, kde počet automobilů na obyvatele neustále roste.

Železnice prochází z jihovýchodu na severovýchod ve směru od Brna do Olomouce. Jedná se o elektrifikovanou jednokolejnou trať číslo 301 Olomouc - Prostějov - Nezamyslice. Město má vlastní systém městské hromadné dopravy, který je začleněný do integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje (IDSOK), do něž je zapojena i železniční doprava.

Díky své poloze bez větších převýšení je Prostějov vyhledávaným cílem cyklistů. Již několik let zde probíhá cílená výstavba cyklostezek v souladu s Generelem cyklistické dopravy z roku 2004. Cílem generelu je bezproblémový průjezd městem mimo silniční síť a propojení centra města s okrajovými částmi a také s okolními obcemi. Kromě cyklostezek přímo ve městě byly realizovány i cyklostezky spojující město s obcemi Bedihošť, Smržice, Kostelec na Hané a Kralice na Hané. V současnosti je vybudováno téměř 20 km cyklostezek, na jejichž výstavbu bylo vynaloženo více než 100 mil. Kč, s významným přispěním finančních prostředků z fondů EU.

Prostějov je také součástí celostátní sítě cyklistických tras, tzv. Jantarové stezky - trasy č.5. Střední Moravou prochází 150 km této trasy od Protivanova, přes Prostějov, Olomouc, Přerov, Teplice nad Bečvou po Hustopeče nad Bečvou (Strategický plán rozvoje města Prostějova, 2012; Město Prostějov, 2011 d).

8.7 Životní prostředí

Podnebí v Prostějově je přechodné mezi východoevropským vnitrozemským a západoevropským přímořským. Klima je teplé s mírnou zimou, což je dáno nízkou nadmořskou výškou a polohou v tzv. inverzní kotlině. Na druhé straně má špatně větraná kotlina za následek vysokou prašnost a spolu s vysokým dopravním provozem má negativní dopad na kvalitu ovzduší. Doprava je hlavní znečišťovatel ovzduší ve městě, produkuje přímé emise oxidů dusíku, oxidu uhelnatého, prašného aerosolu a rozvíří prach. Je proto vhodné, aby město i nadále podporovalo cyklistickou a ekologickou veřejnou dopravu, aby se kvalita ovzduší ve městě začala zlepšovat (Město Prostějov, 2012; Profil města Prostějova, s. 35-36).

Flóra a zeleň

Na území města se nachází devět chráněných objektů, z toho je osm památných stromů a jedna přírodní památka - Dolní vinohrádky, kde se nachází teplomilná vegetace na sprašových svazích. Nejvíce zeleně je vysazeno v obydlených částech, v centru města a jeho okolí se nachází několik parků. Například Kolářovy sady na jihozápadní straně města s množstvím stromů a vzácných dřevin či Smetanovy sady na místě bývalých městských hradeb s rozlohou 17 tisíc m², kde se nachází zajímavé dřeviny, například tisy či jinan dvou-laločný.

Pro rekreaci obyvatel i turistů slouží biokoridor Hloučela, kterým vede 4 km dlouhá naučná stezka okolo říčky Hloučely s jedenácti informačními tabulemi, které představují místní faunu a flóru. Mimo jiné se zde nachází tři druhy jilmů: jilm horský, jilm vaz a jilm polní. Z keřů je to ptačí zob, hlohy, bez černý, růže šípková či chmel otáčivý (Město Prostějov, 2011 e).

Vodstvo

Největším vodním tokem ve městě je řeka Hloučela. Územím městské části Vrahovice protéká řeka Romže, která se ve Vrahovicích stéká s Hloučelou a vytváří řeku Valovou. Ve městě se nachází 4 vodní nádrže. Rybníky v Drozdovicích a Krasicích, Pivovarský rybník na Hloučele a rybník v Žešově na Žešovském potoce. Z hlediska podzemních vod je prostředí v Prostějově velmi propustné, to by ale mohl být problém v případě kontaminace, která by se tak rychle šířila (Strategický plán rozvoje města Prostějova, 2012).

9 FINANČNÍ SITUACE MĚSTA PROSTĚJOVA

Prostějov je od roku 2003 obcí s rozšířenou působností pro správní obvod čítající 75 obcí. Městský úřad má celkem 14 odborů a asi 280 zaměstnanců. Od února 2012 je Prostějov statutárním městem. Plnění úkolů plynoucích ze samosprávné a také přenesené funkce je třeba pokrýt finančními prostředky.

Rozpočet města zahrnuje příjmy a výdaje, které mají vztah k činnosti samosprávy i k výkonu státní správy v rámci přenesené působnosti, k podnikatelským subjektům, ke státnímu rozpočtu a státním fondům, k ostatním obcím či k rozpočtu kraje. Podle zákona o obcích je město povinné požádat o přezkum hospodaření za uplynulý rok buď krajský úřad nebo auditorskou společnost. Město Prostějov využívá služeb auditorské společnosti a závěrečnou zprávu poté předkládá krajskému úřadu.

9.1 Rozpočet města v letech 2007 - 2012

V této části práce je analyzováno rozpočtové hospodaření města Prostějova v letech 2007 – 2012 (Tab. 11). Město klade důraz na sestavování rozpočtového výhledu, to je případ rozpočtu na rok 2012, který může být v průběhu roku upravován pomocí tzv. rozpočtových opatření. Uváděný skutečný stav se vztahuje vždy k 31.12. daného roku a vychází ze závěrečného účtu města, který zastupitelstvo projednává v dubnu následujícího roku, pro nějž byl rozpočet navržen. Celkové příjmy a výdaje jsou po tzv. konsolidaci, což znamená, že některé příjmy i výdaje, které procházejí účetnictvím města nejsou integrální součástí jeho hospodaření (např. dotace vyšších rozpočtů pro organizace, které zde sídlí). Zdánlivě jsou příjmem či výdajem města, ale to je prakticky nemůže využít, a proto se účetní výsledky o ně snižují.

Rozpočtové hospodaření města Prostějova v roce 2007 skončilo záporným saldem ve výši 90 299 tis. Kč. Podílely se na něm o 58 252 tis. Kč nižší skutečné výdaje proti výdajům původně rozpočtovaným. Na druhé straně skutečné příjmy nedosáhly rozpočtované výše, byly o 2 017 tis. Kč nižší. Plnění rozpočtu významně ovlivnil nižší výnos daně z příjmu právnických osob placené obcí. K úsporám na výdajové straně rozpočtu došlo především díky nižšímu čerpání kapitoly Rozvoj a investice.

Kladným saldem ve výši 57 908 tis. Kč uzavřelo město hospodaření v roce 2008 proti původně rozpočtovaným – 55 717 tis. Kč. Největší příjmy v tomto rozpočtovém období ply-

nuly z prodeje majetku ve vlastnictví města. Významně vyšší než rozpočtované byly také příjmy z pronájmů a místních poplatků.

V roce 2009 hospodařilo město tak, že vykázalo záporné saldo ve výši 53 081 tis.Kč. Na tomto výsledku se negativně promítl výpadek daňových příjmů ve výši 98 797 tis. Kč vlivem celosvětové hospodářské krize. Především to byla daň z příjmu právnických osob a daň z přidané hodnoty. Aby byla ztráta kompenzována dbali jednotliví správci kapitol na maximální hospodárnost při rozpočtových výdajích.

Velmi příznivým výsledkem skončilo rozpočtové hospodaření v roce 2010, kladným saldem ve výši 52 398 tis. Kč. Zisk z hospodaření putoval na základě schválení závěrečného účtu zastupitelstvem do rozpočtových rezerv v trvalých peněžních fondech zřízených městem. Plnění příjmů kladně ovlivnily příjmy z prodeje nemovitostí a jejich částí a inkaso daní a poplatků. Na výdajové straně se uspořilo především na platech a pojistném. Na platy zaměstnanců městského úřadu byly totiž poskytnuty dotace a zapracovány prostředky na projekty z OP Lidské zdroje a zaměstnanost.

V roce 2011 celkové příjmy činily 1 066 669 tis. Kč a celkové výdaje 1 088 089 tis. Kč. Hospodaření v roce 2011 tak nakonec skončilo záporným saldem příjmů a výdajů ve výši 21 420 tis. Kč.

Rozpočet na rok 2012, který město schválilo v prosinci 2011, kalkuluje s příjmy ve výši 702 231 tis. Kč a výdaji 751 028 tis. Kč. Deficit rozpočtu je tedy 48 797 tis. Kč. Jedná se o rozpočet nižší o asi 300 000 tis. Kč ve srovnání s minulými lety. Město totiž počítá s nižšími platy pro své zaměstnance i nižšími výnosy z daní, což kopíruje celorepublikovou situaci. Tradičně vysoké ale přesto zůstanou i v tomto roce výdaje na stavební investice, v celkové výši 104 000 tis. Kč. Největší plánované stavební investice jsou dobudování ZŠ Majakovského ve Vrahovicích za 20 000 tis. Kč, oprava budovy nové radnice za 15 000 tis. Kč či opravy komunikací na sídlišti Hloučela za 5 000 tis. Kč. Nejvyšší neinvestiční náklady poputují na správu a údržbu majetku ve vlastnictví města, na provoz městského úřadu, na školství, sport a kulturu a na provoz městské policie. V průběhu roku plánuje město hospodařit především tak, aby zamezilo dalšímu růstu deficitu rozpočtu (Výkazy o hospodaření města Prostějova).

Tab. 11 Hospodaření města Prostějova v letech 2007 - 2012

Hospodaření v letech 2007 – 2012 (v tis. Kč)						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
<i>Daňové příjmy</i>	524 654	562 900	483 066	537 026	498 922	511 439
<i>Nedaňové příjmy</i>	114 948	115 977	143 130	122 939	111 536	101 110
<i>Kapitálové příjmy</i>	84 278	104 804	170 629	86 551	46 343	30 020
<i>Přijaté transfery</i>	2 295 222	2 515 389	2 573 791	2 609 145	1788717	59 662
Celkové příjmy	1 111 084	1 222 165	1 239 701	1 186 322	1066669	702 231
<i>Běžné výdaje</i>	2 717 815	2 942 693	3 035 160	3 035 160	2226303	597 759
<i>Kapitálové výdaje</i>	391 387	298 470	388 538	233 522	240 637	153 269
Celkové výdaje	1 201 383	1 164 256	1 292 782	1 133 924	1088089	751 028
Saldo příjmů a výdajů	-90 299	57 908	- 53 081	52 398	-21 420	- 48 797

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů od Ing. Švarce

9.2 Zadluženost města Prostějova

Ačkoli aktuálním trendem v České republice je rostoucí zadluženost měst v souladu s požadavky na kvalitnější infrastrukturu, v návaznosti na vstup České republiky do EU, město Prostějov vykazuje stabilní výsledky hospodaření a nízkou úroveň zadlužení.

Co se týče přímého dluhu, splácí město aktuálně v pravidelných splátkách do roku 2014 dlouhodobou půjčku ze Státního fondu ŽP, která byla čerpána v letech 2005 a 2006 ve výši 8 071 tis. Kč za účelem vybudování splaškové kanalizace v místní části Vrahovice – Čechůvky. Nepřímý dluh města představuje záruka za úvěr ve výši 181 mil. Kč akciové společnosti MIPROSTAV. Ke konci roku 2006 vlastnilo město na základě vkladu 12 milionů Kč podíl 51%.

Čerpaný úvěr sloužil na PPP projekt – výstavbu vodního zábavního parku v roce 2006. Město se zavázalo nadále zvyšovat podíl v této společnosti až na 100 % ročními vklady ve výši 26 milionů Kč do roku 2014. Díky příjmům z prodeje majetku město neplánuje přijetí dalších úvěrů a díky dostatečné likviditě aktuálně nečerpá ani žádné krátkodobé úvěry. I přes vysoké příjmy z prodeje majetku a kapitálových dotací vedl vysoký objem výdajů

v letech 2007, 2009 a 2011 k rozpočtovým deficitům. Ke krytí těchto deficitů město využívalo své hotovostní rezervy, čímž se tyto rezervy v roce 2010 snížily až na 4 % celkových provozních příjmů. Dá se předpokládat, že nízké finanční rezervy omezí do budoucna schopnost města samofinancovat kapitálové výdaje a nebylo by nadále možné financovat investiční akce bez využití krátkodobých úvěrů v průběhu roku (Rating města Prostějova, 2012).

Ukazatel dluhové služby

Jedná se o ukazatel, který každé obci či kraji vypočítá Ministerstvo financí a slouží k regulaci zadluženosti. Dluhová služba se skládá z placených úroků, splátek jistin a dluhopisů a splátek leasingu. Naproti tomu dluhová základna zahrnuje daňové příjmy, nedaňové příjmy obce a přijaté dotace.

Ukazatel dluhové služby = dluhová služba/ dluhová základna x 100 (v %)

Obcím, jejichž ukazatel dluhové služby překročí 30 % tuto skutečnost ministerstvo oznámí s tím, že by měly přijmout taková opatření, která tento ukazatel v příštím období sníží. Obec musí překročení ukazatele zdůvodnit a oznámit ministerstvu chystaná opatření, zároveň mají tyto obce sníženou možnost získat nové dotace, úvěry či návratné půjčky. (Provažníková, 2007, s. 176)

Ukazatel dluhové služby v Prostějově v roce 2007 dosahoval výše 0,16 % , v roce 2008 0,15 %, v roce 2009 0,16 % a v roce 2010 opět 0,15 % v závislosti na dlouhodobé půjčce od Státního fondu ŽP, kterou bude město splácet do roku 2014. V žádném roce ve sledovaném období ukazatel nepřekročil 30 % hranici.

10 SWOT ANALÝZA

SWOT analýzu je možné zaznamenat do čtyřpólové matice, kde jsou utříděny získané informace o městě Prostějově. Je základním nástrojem pro prezentování zjištěných poznatků, formulování budoucích rozvojových cílů a konkrétních nástrojů, které slouží k dosažení těchto cílů. Prezentuje pohled na minulost a současnost a zároveň definuje, jaká by měla být budoucnost. (Kolektiv autorů, 2008, s. 176 - 177)

Při čerpání informací pro sestavení SWOT analýzy jsem vycházela z více zdrojů, aby můj pohled na situaci ve městě byl co nejobektivnější. Především z Profilu města Prostějova, strategických dokumentů, webových stránek města, rozhovorů s úředníky městského úřadu, z článků v místním tisku a Radničních listech a z vlastních zkušeností .

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká podnikatelská aktivita • Poloha města na hlavním silničním tahu Brno – Olomouc • Dobrá dopravní dostupnost • Široká škála vzdělávacích zařízení • Kvalitní síť poskytovatelů sociálních služeb • Zahraniční investoři v průmyslové zóně • Kvalitní síť zdravotnických zařízení • Pořádání kulturních a sportovních akcí, které pomáhají zlepšit image města • Fungující systém odpadového hospodářství ve městě 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká frekvence dopravy ve městě • Pracovní trh s omezenou nabídkou volných pracovních míst • Zastaralá kanalizační síť a rozvody tepla • Nedostatek parkovacích míst na sídlištích • Kapacitně nevyhovující prostory pro pořádání kulturních a společenských akcí • Nízké příjmy města z realizace cestovního ruchu • Absence venkovního plaveckého bazénu ve městě • Málo zeleně v centru

<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce samosprávy s občany • Hustá síť cyklostezek • Nízká zadluženost města • Systém pro separaci bioodpadů 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek obchodů s kvalitním zbožím v centru města • Špatná kvalita některých silnic a chodníků
PŘÍLEŽITOSTI	OHROŽENÍ
<ul style="list-style-type: none"> • Častější spolupráce samosprávy a místních podnikatelů • Využívání dotačních titulů na spolufinancování rozvojových projektů • Využití místních pamětihodností, kulturních a sportovních akcí k rozvoji cestovního ruchu • Propagace města jako destinace cestovního ruchu • Spolupráce s okolními městy a obcemi • Zisk nových investorů do průmyslové zóny • Rozšiřování zeleně a odpočinkových zón v centru města • Realizace navazujících úseků cyklostezek • Příliv nových návštěvníků do okresu Prostějov v souvislosti s dokončením revitalizace Plumlovské přehrady v roce 2013 	<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí index stáří obyvatel a počet seniorů • Stěhování obyvatel do větších měst za prací či stěhování na venkov • Zastaralá technická infrastruktura • Krach Oděvního podniku Prostějov a s ním spojená nezaměstnanost • Negativní dopady celosvětové hospodářské krize • Oddalování dobudování vnějšího městského okruhu • Zhoršování kvality biokoridoru Hloučela • Rostoucí znečištění vodních toků Hloučely a Romže • Znečišťování ovzduší dopravou a spalováním tuhých paliv • Negativní dopad nedostatku zeleně v centru města na čistotu ovzduší

Zdroj: vlastní

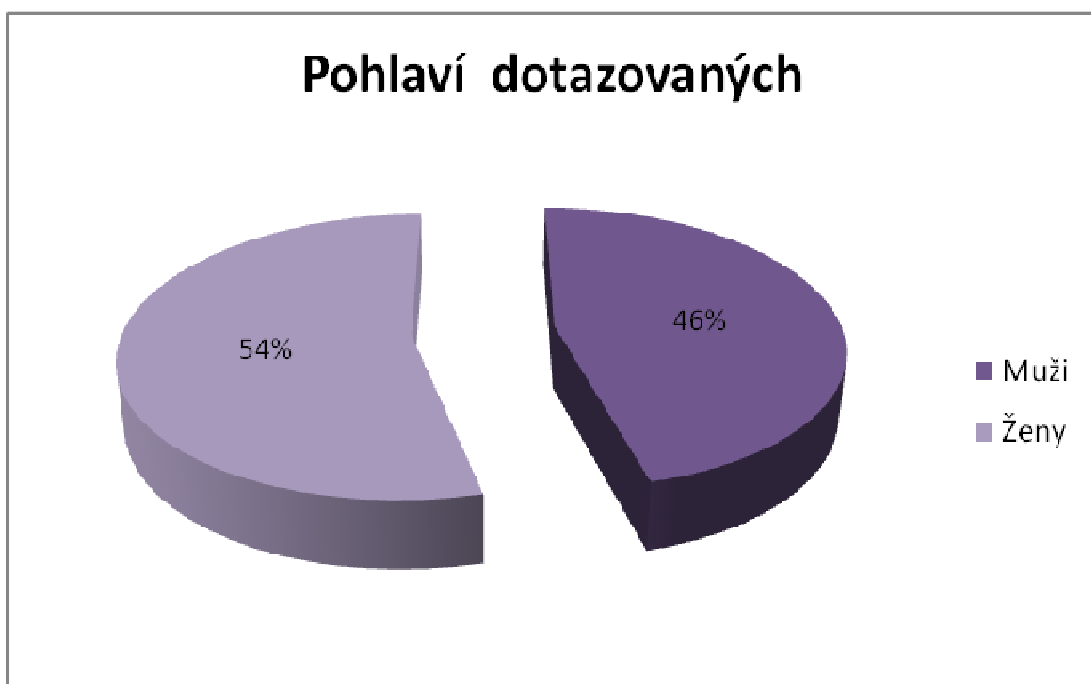
11 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V průběhu prosince 2011 jsem realizovala na náměstí T. G. Masaryka v Prostějově a v jeho blízkém okolí dotazníkové šetření mezi občany města. Dotazník se skládal z osmi otázek různého zaměření, šetření se zúčastnilo sto náhodně oslovených respondentů. Grafická podoba dotazníku je uvedena v příloze (P II).

První část otázek sloužila ke zjištění povědomí občanů o existenci fondů EU a o projektech, které město s jejich přispěním realizovalo v uplynulých letech a také na ohodnocení přínosů těchto projektů pro ně samotné. Druhá část otázek se týkala charakteristiky problematických oblastí ve městě a návrhů konkrétních projektů, které by bylo vhodné v budoucnu realizovat. Tato část šetření mi posloužila jako podklad pro formulaci navrhovaných projektů. Poslední část dotazníku tvoří všeobecné otázky zjišťující pohlaví a věk respondentů.

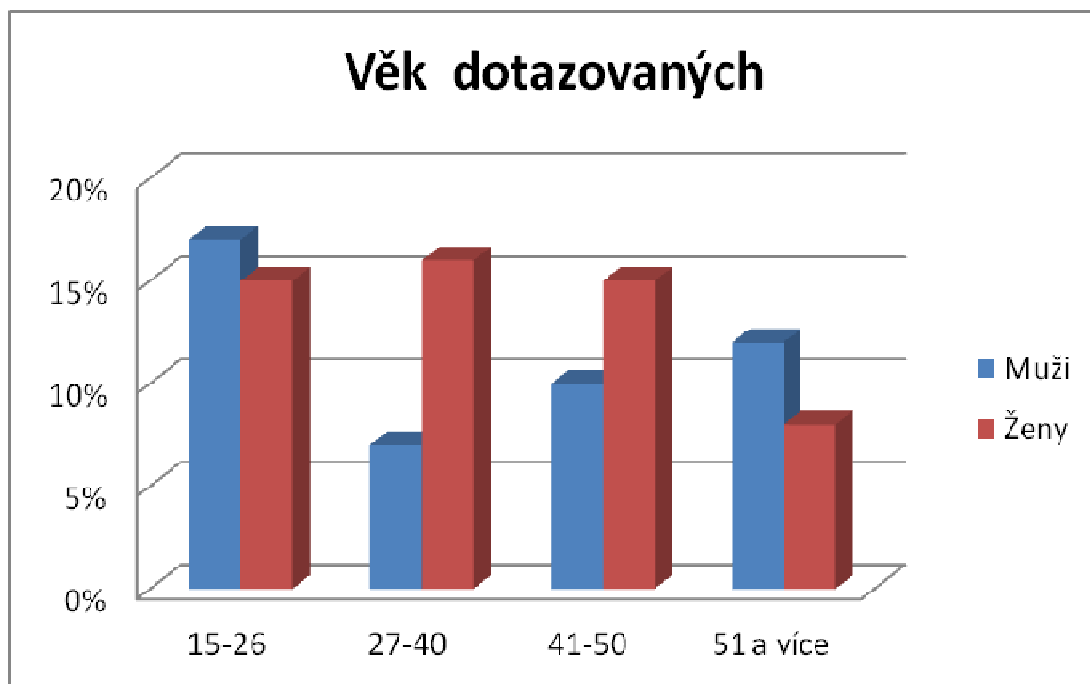
11.1 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření na náměstí T. G. Masaryka v Prostějově v prosinci 2011 se zúčastnilo sto náhodně oslovených respondentů, z toho bylo 54 žen a 46 mužů (Obr. 5).

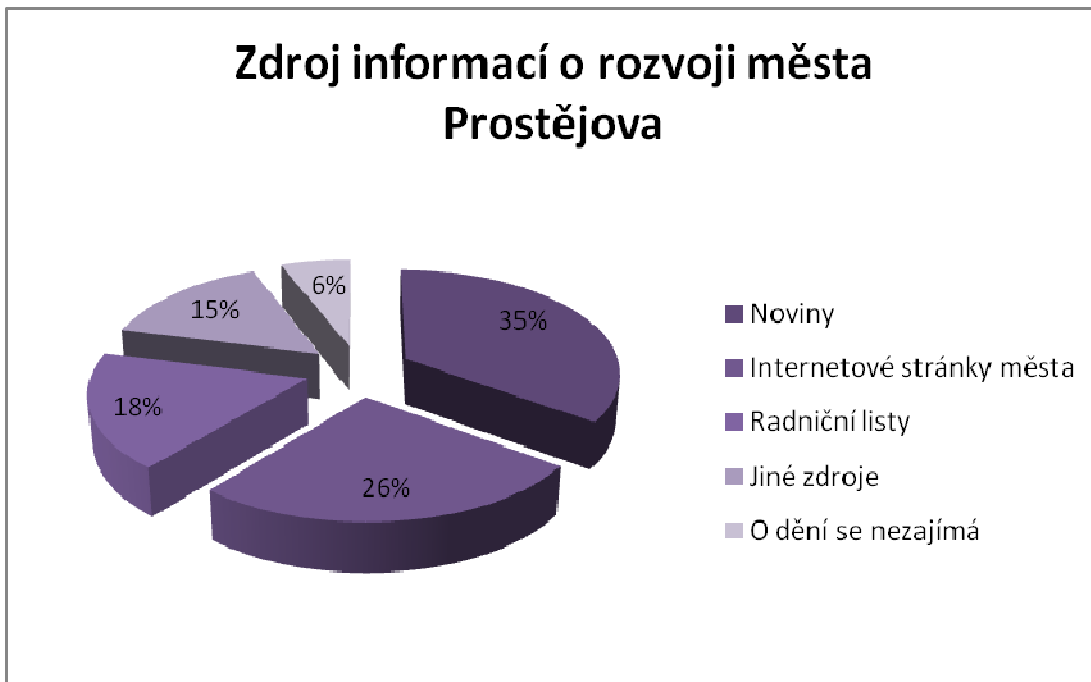
Obr. 5 Pohlaví dotazovaných

Nejpočetnější věková skupina byla skupina od 15 do 26 let, v níž dotazník zodpovědělo 17 mužů a 15 žen. Druhá nejpočetnější potom věková skupina v rozmezí 41- 50 let, kde odpovídalo 10 mužů a 15 žen. Téměř stejný počet respondentů byl ve věkových skupinách 27 - 40 a 51 a více. V první zmiňované to bylo 7 mužů a 16 žen, ve druhé potom 12 mužů a 8 žen (Obr. 6).

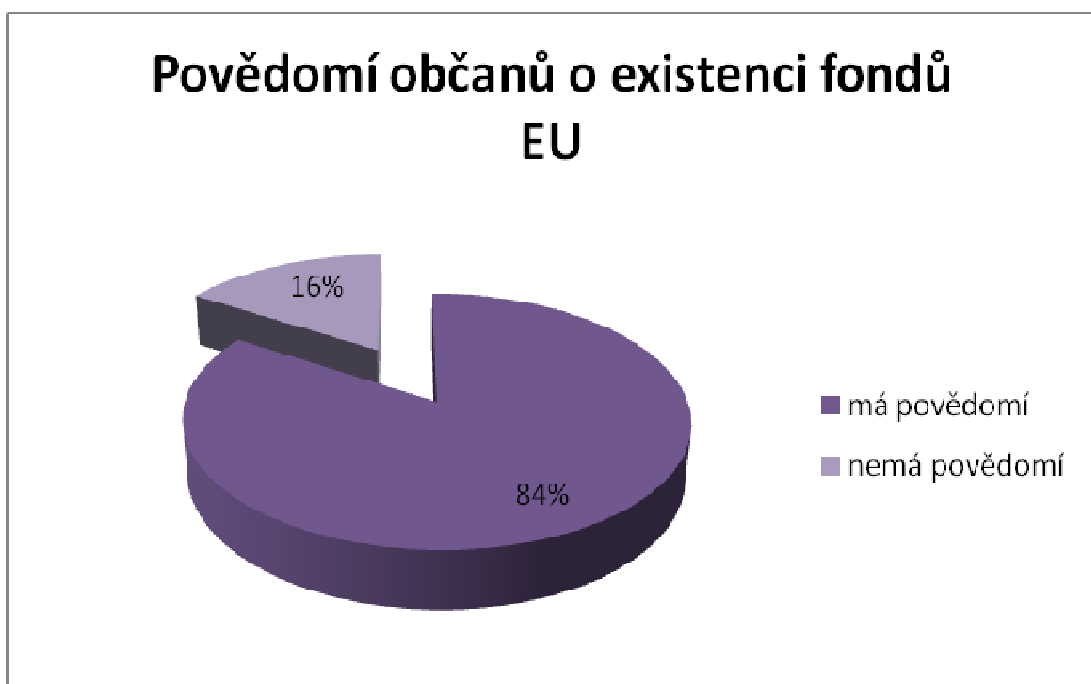
Obr. 6 Věk dotazovaných

Na první otázku kde nejčastěji získávají nové informace o rozvoji města Prostějova odpovědělo 35 % respondentů, že informace získávají v místních novinách, 26% uvedlo jako zdroj informací internetové stránky města, 18% měsíčník Radniční listy, který dostávají občané zdarma, 15 % občanů uvedlo jiné zdroje (např. regionální informační centrum, od známých, ve škole či v rámci své pracovní náplně). Konečně 6% dotázaných uvedlo, že se o dění ve městě aktivně vůbec nezajímají (Obr. 7).

Obr. 7 Zdroj informací o rozvoji města Prostějova

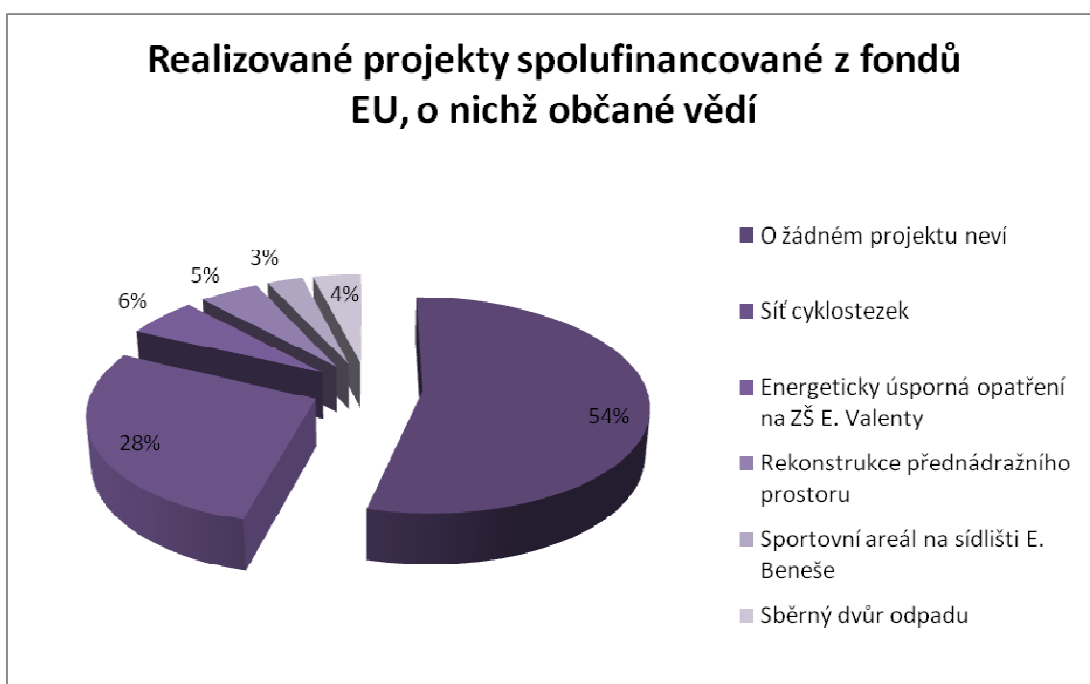
Další otázka sloužila ke zjištění skutečnosti, zda respondenti vědí o existenci fondů EU určených na podporu rozvoje měst a obcí. Většina, tedy 84% dotázaných odpovědělo, že o existenci fondů EU vědí, naproti tomu 16% dotázaných odpovědělo, že o existenci těchto fondů a možnostech jejich využití městy a obcemi v České republice nevědí (Obr. 8).

Obr. 8 Povědomí občanů o existenci fondů EU

Ve třetí otázce byli respondenti dotázáni, zda vědí o něčem, co bylo s přispěním finančních prostředků z fondů EU v Prostějově vybudováno (Obr. 9). Překvapujícím zjištěním bylo, že celých 54% dotázaných neví o žádném projektu, který město tímto způsobem realizovalo. Otázkou tak zůstává, z jakého důvodu tomu tak je. Zda realizované projekty nemají dostatečnou publicitu nebo se jedná spíše o malý zájem občanů o danou problematiku. Domnívám se, že by se město mělo v budoucnu alespoň pokusit dosáhnout zvýšení povědomí veřejnosti o existenci a využití strukturálních fondů EU.

Naopak největší povědomí mají občané o vybudovaných cyklostezkách, celkem 28% dotázaných. 6% dotázaných jmenovalo projekt zaměřený na energeticky úsporná opatření na ZŠ E. Valenty, 5% rekonstrukci prostoru před místním nádražím, 4% sběrný dvůr odpadu a 3% sportovní areál, který byl vystavěn na sídlišti E. Beneše.

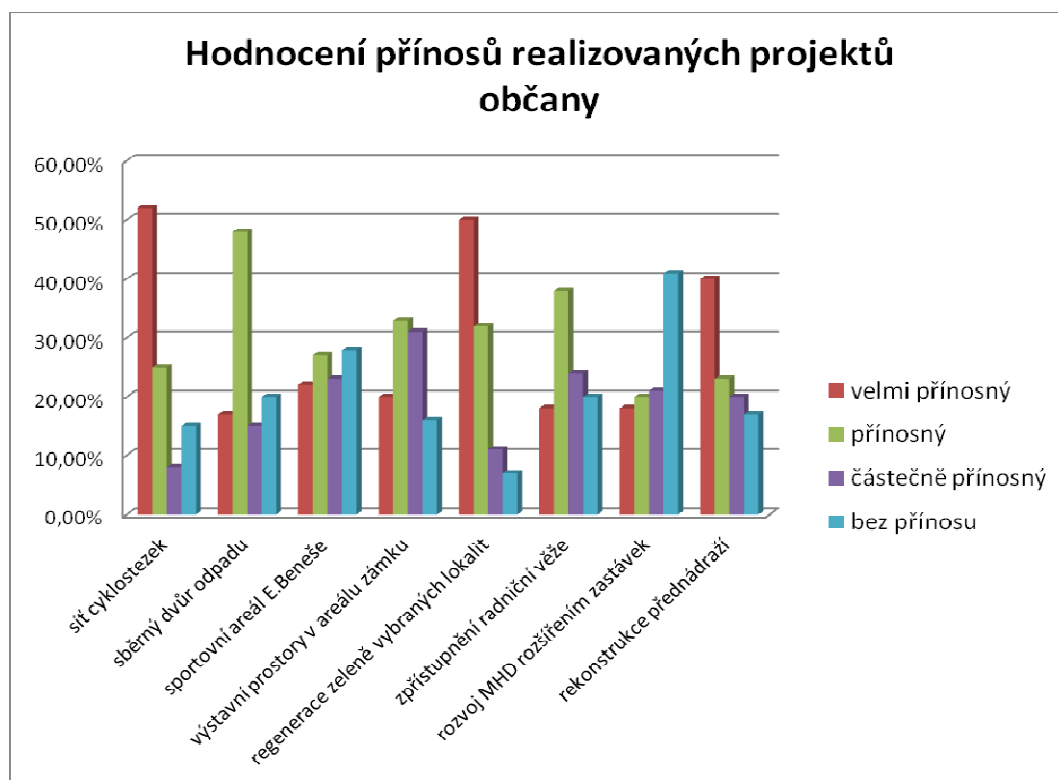
Obr. 9 Realizované projekty spolufinancované z fondů EU, o nichž občané vědí

V rámci čtvrté otázky bylo předloženo respondentům osm městem realizovaných projektů, které měli ohodnotit na čtyřbodové stupnici od velmi přínosného po nepřínosný (Obr. 10).

52% respondentů spatřuje jako **velmi přínosnou** síť vybudovaných cyklostezek, 50 % dotázaných odpovědělo, že je pro ně velmi přínosná regenerace zeleně ve vybraných lokalitách města a 40 % rekonstrukce přednádražního prostoru v ulicích Sladkovského a Martínkova.

Jako **přínosný** ohodnotilo nejvíce dotázaných, tedy 48 % projekt sběrného dvora odpadu v Průmyslové ulici, 38% dotázaných spatřuje jako přínosné zpřístupnění radniční věže veřejnosti a 33% vybudování víceúčelových výstavních prostor v areálu prostějovského zámku. Za **částečně přínosný** považuje 31% respondentů projekt vybudování víceúčelových výstavních prostor v areálu zámku, 24% zpřístupnění radniční věže pro veřejnost a 23% sportovní areál na sídlišti E. Beneše.

Jako projekt, který pro ně **nemá žádný přínos** označilo nejvíce respondentů, tedy 41% rozvoj MHD ve městě prostřednictvím rozšíření zastávek ve stanici „Nemocnice“, 29% respondentů takto označilo sportovní areál na sídlišti E. Beneše a shodně po 20% dotázaných zpřístupnění radniční věže veřejnosti a vybudování sběrného dvora odpadu v Průmyslové ulici. V případě rozšíření zastávek MHD je podle mého názoru výsledek ovlivněn tím, že se jedná o značně lokální projekt, který využívá úzký okruh obyvatel dané lokality.

Obr. 10 Hodnocení přínosů realizovaných projektů občany

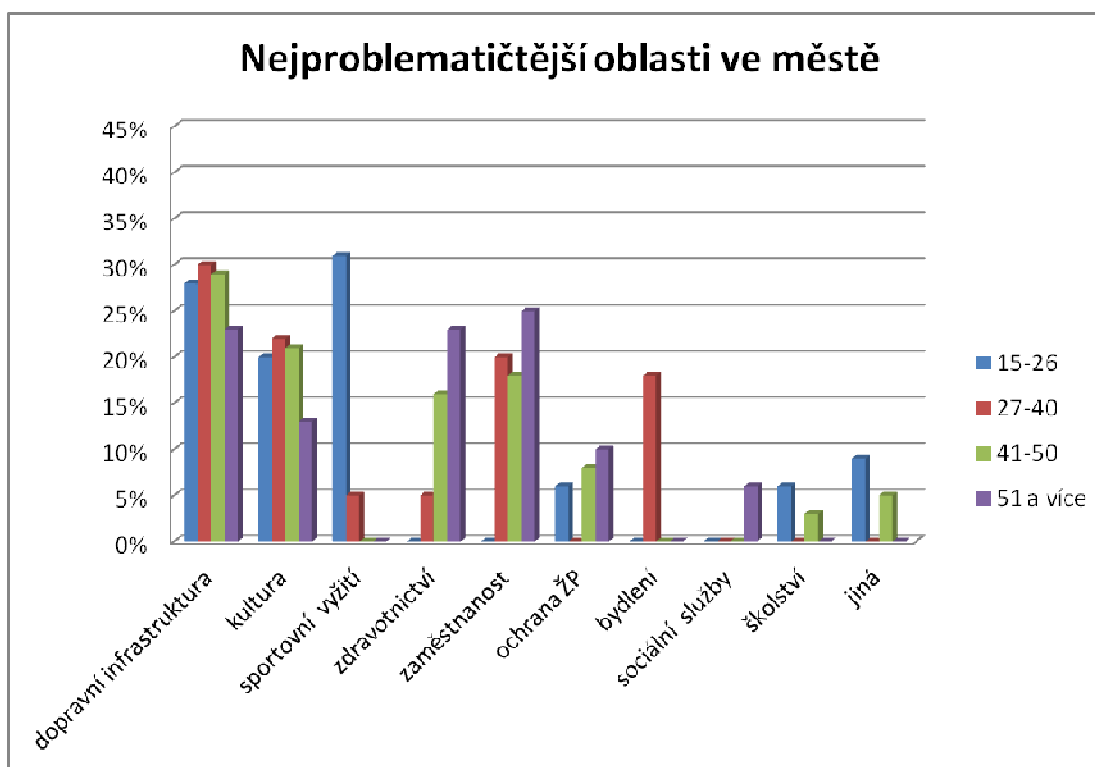
Odpovědi na pátou otázku, tedy ve které oblasti spatřují obyvatelé města největší nedostatky jsou vyhodnoceny dle zvolených věkových skupin respondentů.

Respondenti z téměř všech věkových skupin označili jako nejproblematictější oblast **dopravní infrastruktury**, jen nejmladší věková skupina zařadila dopravní infrastrukturu až na druhé místo za sportovní vyžití.

Ve věkové skupině 15 – 26 let označilo za nejproblematictější dopravu 28% dotázaných, ve skupině 27 – 40 let 30 % , ve skupině 41 – 50 let 29% dotázaných a v nejstarší věkové skupině 23 % dotázaných. Další oblast, kterou spatřují jako problematickou respondenti všech věkových skupin je oblast **kultury**. V nejmladší věkové skupině ji zmiňuje 20% respondentů, ve skupině do 40 let 22% , ve skupině do 50 let 21% dotázaných a v nejstarší věkové skupině 13 % dotázaných. Téměř podobné je to také se **zaměstnaností**, tato kategorie není vůbec zastoupena u nejmladší generace, za to ve věkové skupině do 40 let ji zmínilo 20 % občanů, ve skupině do 50 let 18% občanů a nad 51 let dokonce 25 % občanů. Zde se potvrzuje skutečnost platící v celé České republice, kdy osoby nad 50 let jsou na trhu práce problematickou skupinou a v případě ztráty zaměstnání si hledají nové s velkými obtížemi.

Další problematické oblasti už převládají vždy jen v jedné věkové skupině. V nejmladší skupině, jak už byl zmíněno, je to oblast **sportovního vyžití**, kterou jmenovalo celých 31% respondentů, dále se objevuje ochrana životního prostředí, školství a kategorie jiná, kam spadají ty oblasti, které nebyly v rámci dotazníku přímo nabízeny a také pokud respondent odpověděl, že je v Prostějově se vším spokojen. Ve věkové skupině do 40 let zmiňuje 18% respondentů **bydlení**, což je logické, protože se jedná o věkovou skupinu, pro niž je řešení bytové otázky aktuální. Dále zdravotnictví a rovněž sportovní vyžití.

Ve skupině do 50 let zvolilo 16% dotázaných **zdravotnictví**, dále ochranu životního prostředí a kategorii jiná. A konečně skupina nad 50 let, kde 23% respondentů jmenovalo **zdravotnictví** a dále ochranu životního prostředí a sociální služby. Zde se ukazuje fakt, že s rostoucím věkem kladou občané větší důraz na zajištění a vyšší kvalitu poskytované zdravotní péče.

Obr. 11 Nejproblematictější oblasti ve městě – dělení dle věkových skupin

V poslední otázce měli respondenti ze zvolené problematické oblasti konkrétně definovat projekt, který by chtěli ve městě v budoucnu realizovat, tedy specifikovat co ve městě postrádají. Z oblasti dopravní infrastruktury to bylo **více parkovacích míst v centru města a na sídlištích** 36%, dobudování vnějšího okruhu 31%, oprava komunikací 18% a další kruhové křižovatky ve městě 15%. Z oblasti kultury **rekonstrukce či výstavba nového kulturního a společenského centra** 40 %, 25% dotazovaných postrádá ve městě multikino, 15% občanů by uvítalo více koncertů a výstav v průběhu roku, 12% kurzy s uměleckým zaměřením a 8% pestřejší program v městském divadle. V oblasti sportovního vyžití obyvatelé postrádají zejména **venkovní plavecký bazén** s kvalitním zázemím 42%, sportoviště pro děti na sídlištích, dále golfové hřiště či nový skatepark.

Mezi další projekty, které občané v rámci dotazníku zmínili patří wellness centrum, obchodní galerie, zvýhodněné startovací byty pro mladé, více parků a zeleně v centru města, více předškolních zařízení, častější rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané či akademie 3. věku nabízející celoživotní vzdělávání.

12 PROJEKTY MĚSTA SPOLUFINANCOVANÉ Z FONDŮ EU

Se vstupem České republiky do Evropské unie získalo město Prostějov možnost čerpat finanční prostředky z fondů EU na realizaci svých rozvojových aktivit. Této možnosti využilo již v předchozím zkráceném programovacím období 2004 – 2006 a nadále využívá také v aktuálním programovacím období 2007 – 2013. Obecně se dá říci, že z fondů EU je možné podpořit veřejně prospěšné projekty, které přispějí ke zlepšení ekonomické a sociální situace území. Jak vyplývá z programového prohlášení rady města Prostějova, podařilo se městu získat v letech 2007 – 2010 z fondů EU podporu v celkové výši 180 173 tis. Kč.

Město má zkušenost s realizací jak investičních projektů, tak také několika neinvestičních zaměřených na rozvoj profesních schopností zaměstnanců Městského úřadu v Prostějově. O projektech podaných v roce 2011, kdy všechny projekty byly předloženy do Operačního programu ŽP nebylo dosud rozhodnuto. Jedná se například o projekty navrhující rozšíření botanické zahrady v Prostějově, revitalizaci vybraných školních zahrad pro potřeby výuky či revitalizaci městského rybníka.

Pro město nepředstavují finanční prostředky ze strukturálních fondů EU pouhou úsporu vlastních prostředků při realizaci projektů, ale také další úsporu na provozních nákladech. To platí u projektů energeticky úsporných opatření či instalace solárního systému na základních školách, jejichž zřizovatelem je město Prostějov.

Z realizovaných projektů se v diplomové práci zaměřím na tři z nich. První projekt je výstavba cyklostezky, která spojuje místní části Krasice a Čechovice. Jak vyplynulo z dotazníkového šetření považují občané města za nejpřínosnější právě projekty zaměřené na rozšiřování sítě vybudovaných cyklostezek, jak přímo ve městě, tak k propojení města s okolními obcemi. Cyklostezky jsou také těmi projekty, o nichž mají obyvatelé největší povědomí, které jsou pro ně nejviditelnější. Cyklistická doprava je dlouhodobě jedním z prioritních cílů rozvoje města, jejich výstavbou se zabývá od roku 1997 a celkově je realizováno již 20 km cyklostezek. V programovacím období 2007 – 2013 město dále vystavělo s přispěním fondů EU také cyklostezku vedoucí z Prostějova do Kostelce na Hané či cyklostezku v ulici Bohumíra Šmerala .

Druhým projektem „Rozvoj profesních schopností sociálních pracovníků měst Střední Moravy“ chci poukázat na skutečnost, že město realizuje nejen investiční projekty, ale také měkké projekty zaměřené na rozvoj profesních schopností a vědomostí zaměstnanců Měst-

ského úřadu v Prostějově. Z měkkých projektů město dále realizovalo například projekt orientovaný na podporu zvýšení efektivnosti výkonu veřejné správy a služeb městského úřadu či zefektivnění řízení lidských zdrojů na městském úřadě. Všechny realizované projekty slouží především ke zlepšení služeb, které městský úřad prostřednictvím svých zaměstnanců poskytuje občanům.

Třetí projekt s názvem „Rozvoj volnočasové aktivity ve městě Prostějově – sportovní areál sídliště E. Beneše“ jmenovali často občané v rámci dotazníkového šetření, když byli dotázáni, zda vědí o něčem, co bylo v Prostějově s přispěním financí z fondů EU realizováno. Projekt je výjimečný tím, že se jedná v aktuálním programovacím období o finančně nejnáročnější realizovaný projekt podpořený z fondů EU, kde získaná dotace z ROPu regionu soudržnosti Střední Morava dosáhla výše 32 645 711 Kč a celkové skutečné náklady na projekt výše 62 453 610 Kč (Interní materiály o projektech).

12.1 Cyklistická stezka Krasice – Čechovice

Operační program: ROP regionu soudržnosti Střední Morava

Prioritní osa: 1 Doprava

Oblast podpory: 1.3 Bezmotorová doprava

Termín zahájení fyzické realizace projektu: 1.3. 2009

Termín ukončení fyzické realizace projektu: 30.10. 2009

Cyklostezka slouží k propojení dvou místních částí Krasic a Čechovic. Je dlouhá 580 m a byla navržena na místě komunikace, jejíž stav byl pro cyklistickou dopravu již nevyhovující, především z důvodu rostoucího dopravního provozu. Cyklostezka navazuje v Krasicích u rybníka na komunikaci v ulici Západní a pokračuje směrem do Čechovic, kde se napojuje u sokolovny na komunikaci v ulici Čechovická. V části je na nově vybudované komunikaci vedena společně cyklistická a motorová doprava, ve střední části je vedena pouze cyklistická doprava a je zde znemožněn průjezd motorových vozidel. Provoz v celé trase je obousměrný. V rámci stavby je vybudována i nová dešťová kanalizace, osvětlení stezky a jsou zatravněny přilehlé plochy. Realizací tohoto projektu došlo ke zlepšení infrastruktury pro městskou cyklistickou dopravu a zajištění větší bezpečnosti pro cyklisty i chodce. Zároveň se díky projektu rozšířila cyklistická trasa, která spojuje průmyslový vý-

chod města s obytným západem a vytvořily se tak podmínky pro realizaci dalších navazujících úseků.

Financování projektu:

Tab. 12 Cyklistická stezka Krasice- Čechovice

Dotace z ROP Střední Morava	8 186 449 Kč
Vlastní zdroje	2 281 736 Kč
Celkové náklady projektu	10 468 185 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů od Ing. Švarce

12.2 Rozvoj profesních schopností sociálních pracovníků měst Střední Moravy

Operační program: Lidské zdroje a zaměstnanost

Název globálního grantu: Podpora vzdělávání a procesů v sociálních službách

Prioritní osa: 4.3 Sociální integrace a rovné příležitosti

Podoblast podpory: 4.3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb

Termín zahájení realizace projektu: 1. 9. 2010

Termín dokončení projektu: 30.6. 2011

Projekt byl zaměřen na zvýšení kvality služeb při poskytování sociálních dávek, tedy na zaměstnance vykonávající místní šetření v rámci těchto příspěvků. Projekt přispěl ke zvýšení kvality v přístupu ke klientům a zlepšení psychické odolnosti a profesních schopností zaměstnanců. Město Prostějov spolupracovalo při realizaci tohoto projektu s partnerskými městy - Olomoucí, Přerovem a Konicí. Vybraní zaměstnanci prošli během 14 měsíců školeními na městských úřadech v Prostějově, Přerově a Olomouci, na kterých si kromě vzdělávání také vyměňovali zkušenosti z praxe. Bylo realizováno 26 jednotlivých kurzů, v průměru 3 kurzy měsíčně a celkem se projektu zúčastnilo 45 zaměstnanců ze všech čtyř měst.

Financování projektu:*Tab. 13 Rozvoj profesních schopností sociálních pracovníků měst Střední Moravy*

Dotace z Evropského sociálního fondu	905 946 Kč
Prostředky SR	223 179 Kč
Celkové náklady projektu	1 129 125 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů od Ing. Švarce

12.3 Rozvoj volnočasové aktivity ve městě Prostějově – sportovní areál na sídlišti E. Beneše

Operační program: Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava

Prioritní osa: 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Oblast podpory: 2.2 Rozvoj měst

Podoblast podpory: 2.2.5 Infrastruktura pro rozvoj volnočasových aktivit

Termín zahájení realizace projektu: 1. 1. 2007

Termín ukončení projektu: 30. 7. 2010

Realizací projektu je řešena revitalizace volných ploch sídliště E. Beneše v sousedství základní školy E. Valenty. V minulosti se zde totiž nacházelo pouze travnaté fotbalové hřiště bez potřebného zázemí. Zcela chyběly lavičky, odpadkové koše či veřejné osvětlení. V rámci projektu zde vzniklo zatravněné hřiště vybavené umělou závlahou o celkové ploše 115 x 76 m, s parametry splňujícími požadavky Českomoravského fotbalového svazu a UEFA a vedlejší plocha s umělým trávníkem o rozloze 106 x 60 m včetně umělého osvětlení.

Součástí nově vybudovaného areálu jsou parkovací plochy pro potřeby návštěvníků, ale také obyvatel sídliště E. Beneše s kapacitou 60 stání. Hlavní objekt šaten a provozního a technického zázemí má částečně zapuštěné kryté parkoviště ve spodním podlaží. Tribuna poskytuje prostor pro 180 sedících diváků a umožňuje sledovat utkání na obou hřištích. Partnerem projektu bez finančního příspěvku je Českomoravský fotbalový svaz – Oblastní fotbalový svaz Prostějov, který poskytoval odborné konzultace v přípravné, realizační i provozní fázi projektu. Vizualizace sportovního areálu je znázorněna v příloze (P III).

Financování projektu:*Tab. 14 Sportovní areál na sídlišti E. Beneše*

Dotace z ROP Střední Morava	32 645 094 Kč
Prostředky SR	1 814 602 Kč
Vlastní zdroje	27 993 914 Kč
Celkové náklady projektu	62 453 610 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů od Ing. Švarce

Realizace dalšího úseku sítě vybudovaných cyklostezek ve městě má pozitivní efekt především pro obyvatele dané lokality, ale také pro cykloturisty, kteří do města zavítají. Domnívám se, že cyklistická doprava je vhodnou alternativou ke klasické automobilové a městské hromadné dopravě. Je šetrná k životnímu prostředí, a proto by měla být podporována i do budoucna, především s ohledem na problém s rostoucím znečištěním ovzduší ve městě.

Projekt zaměřený na vzdělávání sociálních pracovníků napomohl zdokonalit schopnosti a znalostí úředníků sociálního odboru města Prostějova, což má pozitivní efekt především pro všechny občany, kteří na odboru řeší nebo v budoucnu budou řešit své záležitosti. Lepší schopnosti vedou k rychlejšímu a kvalitnějšímu řešení konkrétních situací. Jak vyplynulo z dotazníku spokojenosti, který vyplňovali všichni účastníci na konci kurzu, hodnotili projekt jako velmi přínosný, tudíž i sami zaměstnanci oceňují možnost rozšířit si a aktualizovat své dosavadní schopnosti a vědomosti.

Sportovní areál na sídlišti E. Beneše rozšířil nabídku bezplatně přístupné sportovní infrastruktury ve městě a napomohl ke zlepšení kvality výuky tělesné výchovy pro cca 330 žáků na ZŠ E. Valenty. Vysoká poptávka rodičů a blízkost nového sportoviště vedla také k myšlence obnovy sportovní třídy na této základní škole. V dnešní době, kdy děti tráví svůj volný čas spíše u televize či počítačových her než při sportovních aktivitách může pro ně být tento projekt vhodným prostředkem, jak jim sport přiblížit a zatraktivnit.

Podle mého názoru všechny výše zmíněné projekty byly realizovány úspěšně a nyní je důležité dbát na jejich udržitelnost, aby i nadále měly pozitivní dopad na kvalitu života obyvatel.

13 NÁVRH PROJEKTŮ NA PODPORU SOCIOEKONOMICKÉHO ROZVOJE ÚZEMÍ

Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření a analýzy již realizovaných projektů navrhuji čtyři rozvojové projekty, jejichž realizace by významnou měrou přispěla ke zkvalitnění života obyvatel města Prostějova. Vzhledem k četným zkušenostem s čerpáním dotací ze strukturálních fondů EU jsou navrhované projekty spolufinancované právě tímto způsobem. Navrhovaná podpora vychází z operačního programu a oblastí podpory, které jsou platné pro aktuální programovací období, tedy do roku 2013.

13.1 Kulturní a společenské centrum Prostějov

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že všechny věkové skupiny označily jako nejproblematičtější oblast dopravní infrastruktury, konkrétně problém s parkováním v centru města a na sídlištích. Další oblast, která je problematická pro respondenty všech věkových skupin je oblast kultury, nejvíce chátrající kulturní a společenské centrum. Navrhovaný projekt výstavby Kulturního a společenského centra v Prostějově by byl přínosem v oblasti kultury a rovněž by rozšířil počet parkovacích míst v centru města.

Operační program: Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava

Prioritní osa: 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Oblasti podpory: 2.2 Rozvoj měst

Termín zahájení realizace projektu: dle výzvy

Předpokládaná délka realizace projektu: 36 měsíců

Stručný popis projektu:

Realizací projektu vznikne nové dvoupodlažní multifunkční centrum se společenským sálem s kapacitou až 600 lidí vhodným pro pořádání plesů a koncertů a menšími sály určenými pro realizaci výstav, kongresů, přednášek či vzdělávacích akcí. Prostory budou bezbariérově řešeny, doplněny o nezbytné technické zázemí pro zaměstnance. Součástí projektu je i úprava okolní infrastruktury, která zahrnuje vybudování co největšího počtu parkovacích míst, která budou sloužit návštěvníkům kulturního a společenského centra a zároveň rozšíří kapacitně nedostačující parkovací plochy v centru města.

Cíl projektu:

- zkvalitnění infrastruktury pro pořádání kulturních, vzdělávacích a společenských akcí ve městě, včetně bezbariérového řešení
- rozšíření nabídky kulturního a společenského vyžití ve městě v průběhu celého roku, rozšíření kapacity parkovacích míst v centru města

Cílové skupiny:

- obyvatelé města Prostějova a spádových obcí
- žáci základních a středních škol
- návštěvníci města

Přínosy projektu:

Stávající kulturní a společenské centrum na Komenského ulici v historické části města je sice funkční, ale postupně chátrá a stává se technicky nevyhovujícím, což odrazuje případné nájemce těchto prostor. To má za následek nedostatek finančních prostředků na provoz a údržbu centra. Hlavní činností centra tak zůstává pořádání plesů v průběhu plesové sezóny, což ale nepokryje jeho celoroční provoz. Vybudováním nových a moderních multifunkčních prostor se město významně zatraktivní jako pořadatel výstav, přednášek, konferencí či koncertů. Obyvatelé i návštěvníci města tak budou mít možnost navštívit takové kulturní a vzdělávací akce, které doposud ve městě postrádali. Velice podstatný je také vznik nových parkovacích míst přímo v centru města.

Financování projektu:

Tab. 15 Kulturní a společenské centrum v Prostějově

Dotace z ROP Střední Morava	37 500 000 Kč
Vlastní zdroje	32 500 000 Kč
Celkové náklady projektu	70 000 000 Kč

Zdroj: vlastní

Nejmladší věková skupina do 26 let hodnotí v dotazníkovém šetření jako nejproblématictější oblast sportovního vyžití ve městě. Nejčastěji navrhovaným projektem z této oblasti je venkovní plavecký bazén s kvalitním zázemím. Jako vhodný objekt k rekonstrukci a mo-

dernizaci se jeví koupaliště v místní části Vrahovice, které již nespĺňuje rostoucí nároky obyvatel města ani jeho návštěvníků. Další navrhovaný projekt je cyklostezka kolem říčky Hloučely, jejíž realizace by jednak rozšířila možnosti sportovního a volnočasového vyžití ve městě a rovněž navázala na stávající síť cyklostezek.

13.2 Modernizace koupaliště v místní části Vrahovice

Operační program: Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava

Prioritní osa: 3 Cestovní ruch

Oblast podpory: 3.1 Integrovaný rozvoj cestovního ruchu

Termín zahájení realizace projektu: dle výzvy

Předpokládaná délka realizace projektu: 12 měsíců

Stručný popis projektu:

V Prostějově je v současné době velice omezené množství míst, které je možné v letních měsících využít k venkovnímu koupání. Negativní vliv na to má také vypuštění nedaleké Plumlovské přehrady, jejíž dno je bagrováno za účelem odstranění sinic a opětovné napuštění je reálné nejdříve v roce 2013. První možností je aquapark Koupelky, který však nenabízí klasický plavecký bazén. Druhou možností je koupaliště v místní části Vrahovice, jehož technický stav a vybavenost již neodpovídají aktuálním požadavkům návštěvníků. Samotný bazén je ze starého betonu, který se drolí a každoročně před zahájením sezóny musí být opravován. Cílem navrhovaného projektu je rekonstrukce plaveckého a dětského bazénu, úprava zpevněných ploch v areálu, vybudování nové filtrační stanice, rekonstrukce zděných budov se zázemím a obnova infrastruktury pro relaxaci a sportovní vyžití návštěvníků koupaliště.

Cíle projektu:

- rozšířit infrastrukturu vhodnou pro trávení volného času
- zkvalitnit služby cestovního ruchu ve městě
- podpořit místní ekonomiku a podnikatele
- zlepšit kvalitu života obyvatel

- předcházet sociálně- patologických jevům a kriminalitě u mládeže

Cílové skupiny:

- obyvatelé dané lokality a dalších částí města
- turisté a návštěvníci města

Přínosy projektu:

Realizací projektu dojde k modernizaci areálu koupaliště v místní části Vrahovice, zrekonstruovaný plavecký a dětský bazén budou bezpečnější pro návštěvníky, rovněž rekonstrukce zpevněných ploch kolem bazénu přispěje k větší bezpečnosti a komfortu návštěvníků areálu. Oprava stávající sportovní infrastruktury rozšíří možnosti volnočasových aktivit mládeže. Tím, že areál bude splňovat bezpečnostní, hygienická i technická kritéria má velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu ve městě.

Financování projektu:

Tab. 16 Modernizace koupaliště v místní části Vrahovice

Dotace z ROP Střední Morava	11 400 000 Kč
Vlastní zdroje	6 900 000 Kč
Celkové náklady projektu	18 300 000 Kč

Zdroj: vlastní

13.3 Cyklostezka podél říčky Hloučely

Operační program: Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava

Prioritní osa: 1 Doprava

Oblast podpory: 1.3 Bezmotorová doprava

Termín zahájení realizace projektu: dle výzvy

Předpokládaná délka realizace projektu: 21 měsíců

Stručný popis projektu:

Cyklostezka v délce 1,8 km podél říčky Hloučely bude součástí celostátní sítě cyklistických tras, tzv. Jantarové stezky, která je významná v rámci celého Olomouckého kraje a tvoří spojnici mezi Vídní, Brnem, Ostravou a Krakovem. Plánovaná cyklostezka navazuje na realizované úseky podél říčky Hloučely, které ústí na Olomoucké a Kostelecké ulici v Prostějově. Na místě plánované realizace se v současné době nachází nezpevněná polní cesta, která je celoročně, i přes nevyhovující stav, využívána chodci a cyklisty. Oblastí prochází naučná stezka biokoridorem Hloučela, která má rekreační funkci a poskytuje atraktivní způsob trávení volného času jak obyvatelům města tak jeho návštěvníkům.

Cíle projektu:

- zlepšení infrastruktury pro aktivní trávení volného času
- další propojení sítě cyklostezek ve městě
- větší bezpečnost pro cyklisty i chodce
- rozšíření cyklistické trasy, která spojuje Prostějov s rekreační oblastí Plumlovská přehrada
- rozšíření cyklostezek regionálního významu ve městě

Cílové skupiny:

- obyvatelé a návštěvníci města
- in-line bruslaři
- cykloturisté

Přínosy projektu:

Projekt cyklostezky podél říčky Hloučely přispěje k větší bezpečnosti cyklistů a chodců, doposud totiž mnoho z nich místo nezpevněné polní cesty využívá souběžnou frekventovanou silnici vedoucí z Prostějova do obce Mostkovice a dále na Plumlovskou přehrada. Kvalitní podmínky pro cykloturistiku přivedou do oblasti nové návštěvníky, čímž vznikne prostor pro rozvoj podnikatelských aktivit v okolí cyklostezky. Zároveň opět vznikne nový úsek sítě cyklostezek, na který je možné v budoucnosti navázat.

Financování projektu:*Tab. 17 Cyklistická stezka podél říčky Hloučely*

Dotace z ROP Střední Morava	24 300 000 Kč
Vlastní zdroje	6 600 000 Kč
Celkové náklady projektu	30 900 000 Kč

Zdroj: vlastní

13.4 Revitalizace Husova náměstí v Prostějově IV. etapa

Poslední navrhovaný projekt navazuje na tři dosud realizované etapy revitalizace Husova náměstí. Realizace projektu by rozšířila nabídku sportovního vyžití ve městě a také plochy zeleně v centru města, určené pro trávení volného času obyvatel.

Operační program: Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava

Prioritní osa: 2 Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Oblast podpory: 2.2 Rozvoj měst

Termín zahájení realizace projektu: dle výzvy

Předpokládaná délka realizace projektu: 13 měsíců

Stručný popis projektu:

Husovo náměstí se nachází v blízkosti městského centra. Město začalo s jeho revitalizací v roce 2008, kdy se jednalo o první opravu po bezmála padesáti letech. V prvních třech etapách se opravy zaměřily především na hlavní a šest vedlejších komunikací, opravu chodníků, vybudování 70 parkovacích stání ze zámkové dlažby a opravu veřejného osvětlení. Cílem IV. a zároveň poslední etapy revitalizace je zelený pruh s vzrostlými stromy uprostřed náměstí, díky němuž náměstí vypadá spíše jako park. Bohužel je i tato část náměstí v zanedbaném stavu, zdejší zeleň není odborně udržována, mnohé lavičky jsou poničené, chybí koše na psí exkrementy. Projekt počítá s výstavbou dětského hřiště pro děti do 12 let, hřiště na volejbal, instalací nových laviček, výsadbou zeleně a zatravněných ploch.

Cíle projektu:

- rozšířit plochy zeleně v těsné blízkosti centra města a tím napomout k lepší kvalitě životního prostředí ve městě
- rozšířit infrastrukturu vhodnou pro relaxaci obyvatel a trávení volného času ve městě
- rozšířit nabídku vhodných míst k trávení volného času dětí a mládeže
- provést terénní úpravy zelené plochy náměstí tak, aby byla dostupnější i pro zdravotně handicapované osoby

Cílové skupiny:

- obyvatelé dané lokality
- ostatní obyvatelé a návštěvníci města
- rodiče s dětmi
- žáci základní školy na Husově náměstí

Přínosy projektu:

Realizací projektu dojde k modernizaci stávající zelené plochy ve středové části Husova náměstí v Prostějově. Budou odstraněny poničené lavičky, provedeny úpravy stromů, výsadba nové zeleně a travnatých ploch. Dětské hřiště, které je součástí projektu poskytne vhodné místo pro trávení volného času dětí do 12 let a jejich rodičů, stejně jako hřiště na volejbal pro mládež. Terénní úpravy zase umožní vstup zdravotně handicapovaným osobám. Dojde tak k obnovení původní funkce parkové části náměstí, kdy měla sloužit jako místo pro relaxaci a odpočinek obyvatel a návštěvníků města.

Financování projektu:

Tab. 18 Revitalizace Husova náměstí v Prostějově

Dotace z ROP Střední Morava	5 500 000 Kč
Vlastní zdroje	4 490 000 Kč
Celkové náklady projektu	9 990 000 Kč

Zdroj: vlastní

ZÁVĚR

Hlavním cílem diplomové práce byl návrh projektů, které budou spolufinancovány ze strukturálních fondů EU a přispějí ke zvýšení životní úrovně ve městě Prostějově. Pomocí socioekonomické analýzy a následné SWOT analýzy byly zjištěny silné stránky, slabé stránky, příležitosti a ohrožení vztahující se k řešenému území. Prostějov je charakteristický svou výhodnou geografickou polohou na hlavním silničním tahu mezi Brnem a Olomoucí, vysokým podílem podnikatelských subjektů ve městě a stabilními ekonomickými výsledky. Negativní dopady na život ve městě má především vysoká frekvence dopravy znečišťující ovzduší a omezená nabídka volných pracovních míst.

Z dotazníkového šetření realizovaného mezi občany města vyplynulo, že mají povědomí o možnosti čerpat finanční podporu ze strukturálních fondů EU na rozvojové projekty, ale jen necelá polovina dotázaných dokázala jmenovat konkrétní projekt, který byl v Prostějově s jejím přispěním realizován. Jako nejproblematictější hodnotí občané oblast dopravní infrastruktury, konkrétně nedostatek parkovacích míst v centru města a na sídlišťích, dále oblast kulturního a sportovního vyžití. Z již realizovaných projektů spatřují jako nejprínosnější rozšiřování sítě cyklostezek ve městě a projekty zaměřené na regeneraci stávající a výsadbu nové zeleně.

Na základě zjištěných informací byly navrženy čtyři specifické projekty, včetně podpory z konkrétního operačního programu – ROPu regionu soudržnosti Střední Morava, který je relevantní s ohledem na lokaci Prostějova v Olomouckém kraji. Podání žádostí by v závislosti na vyhlášených výzvách mělo proběhnout co nejdříve, s ohledem na blížící se konec aktuálního programovacího období 2007 – 2013.

První projekt je výstavba kulturního a společenského centra v Prostějově náhradou za stávající, které již technicky nevyhovuje a chátrá. Realizací projektu by došlo k rozšíření nabídky kulturního vyžití ve městě a rovněž navýšení počtu parkovacích míst v centru města, které jsou také součástí projektu. Druhým navrhovaným projektem je modernizace koupaliště v místní části Vrahovice. Koupaliště je sice funkční, ale opět již technicky nevyhovuje požadavkům občanů a také návštěvníků města. Rekonstrukce koupaliště by do budoucna zvýšila potenciál v rámci realizace cestovního ruchu ve městě. Další navrhovaný projekt navazuje na již zbudované cyklostezky. Jedná se o cca 2 km dlouhý úsek kolem říčky Hloučely. Realizace projektu by výrazně rozšířila možnosti trávení volného času v rám-

ci biokoridoru Hloučela. Poslední projekt řeší revitalizaci Husova náměstí nedaleko centra města. Jednalo by se o již čtvrtou a zároveň poslední etapu revitalizace, tentokrát zaměřenou na parkovou úpravu zeleného pásu ve středu náměstí a vybudování dětského a volejbalového hřiště.

Vzhledem k dosavadním pozitivním zkušenostem lze jen doporučit, aby si město i nadále udrželo alespoň takovou absorpční kapacitu využití strukturálních fondů EU jako doposud a pokusilo se do konce aktuálního programovacího období realizovat co nejvíce rozvojových projektů. I přes finanční spoluúčast žadatele o dotaci, která je nezbytná s ohledem na princip adicionality, šetří Prostějov při realizaci rozsáhlých projektů nemalé finanční prostředky, které tak mohou být použity za jiným účelem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ, 2002. *Teorie regionálního rozvoje*. Praha: Karolinum, 211s. ISBN 80-246-0384-5.
- [2] HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK, 2010. *Kohezní politika v širších souvislostech*. Žilina : GEORG, 216 s. ISBN 978–80-89401-19-2.
- [3] CHVOJKOVÁ, Anna a Viktor KVĚTOŇ a kol., 2007. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. Praha: IREAS, 183 s. ISBN 978-80-86684-437.
- [4] Kolektiv autorů, 2008. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2.vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- [5] MAREK, Dan a Tomáš KANTOR, 2009. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2.vyd. Brno: Barrister & Principal, 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5.
- [6] Ministerstvo pro místní rozvoj, 2005. *Fondy EU: Glossář základních pojmů*, Praha: MMR, 80 s.
- [7] PEKOVÁ, Jitka, 2008. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. 4. vyd. Praha: ASPI, 580 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
- [8] PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2007. *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. Praha: Grada , 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5.
- [9] PUNCH, Keith, 2008. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 152 s. ISBN 978-80-7367-381-9.
- [10] REICHEL, Jiří, 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 192 s. ISBN 978-80-247-3006-6.
- [11] WOKOUN, René, 2006. *Strukturální fondy a obce I*. 1.vyd. Praha: ASPI, 146 s. ISBN 80-7357-138-2.
- [12] WOKOUN, René a Jan MALINOVSKÝ a kol., 2008. *Regionální rozvoj – východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 473 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Článek v časopise:

- [13] POSTRÁNECKÝ, Josef. Regionální politika a regionální rozvoj v České republice. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2010, roč. 13, č. 5, s. 10-16. ISSN 1212 – 0855.
- [14] IVANIČKOVÁ, Alžběta. Context debate on EU regional policy after 2013. In: CERS 2009: 3rd *Central European Konference in Regional Science*, Košice 7. – 9. října 2009: sborník příspěvků konference [online]. Košice, 2009 [cit. 2012-01-29]. Dostupné z: www.cers.tuke.sk/.../PDF/02_27_Ivanickova.pdf

Internetové zdroje:

- [15] Fondy Evropské unie. *Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS*. [online]. © 2012 [cit. 2012 -02-14]. Dostupné z: [http://www.strukturalni-fondy.cz/ Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU](http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU)
- [16] Fondy evropské unie. *ROP NUTS II Střední Morava*. [online]. © 2012 [cit. 2012-02-23]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d67b43ba-143b-4541-9624-8f9943ac3c15/ROP-NUTS-II-Stredni-Morava>
- [17] Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strategie regionálního rozvoje*. [online]. © 2012 [cit. 2012-01-23]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getdoc/f77e14bc-2c26-4884-9fda-b47c24a5294b/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-pro>
- [18] Euroskop. *Regionální politika*. [online]. © 2005 - 2012 [cit. 2012-02 -02]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>
- [19] Fondy evropské unie. *OP Životní prostředí*. [online]. © 2012 [cit. 2012-02-20]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f9317e66-a22a-48e2-8238-f20ae93b4c6d/OP-Zivotni-prostredi>
- [20] Český statistický úřad. *Klasifikace územních statistických jednotek*. [online]. © 2012 [cit. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_uzemnich_statistickych_jednotek_%28cz_nuts%29_2011
- [21] Město Prostějov. *Poloha města Prostějova*. [online]. © 2009 [cit. 2012-01-23]. Dostupné z: http://www.mestopv.cz/cz/turista/o_meste/poloha/

- [22] *Profil města Prostějova*. [online]. © 2009 [cit. 2012-01-23]. Dostupné z: www.prostejov.eu/files/2011_ruzne/profil-prostejov-2011.doc
- [23] Odbor školství, kultury a sportu MěÚ Prostějov. *Školství*. [online]. © 2009 [cit. 2012-01-24]. Dostupné z: <http://www.pvskoly.cz/>
- [24] Město Prostějov. *Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Prostějově*. [online]. © 2009. [cit. 2012-01-24]. Dostupné z: <http://www.mestopv.cz/cz/obcan/mestsky-urad/struktura-uradu/odbor-socialnich-veci/komunitni-planovani-socialnich-sluzeb/dokumenty/katalog-poskytovatelu-socialnich-sluzeb-k-pripominkovani/>
- [25] Nemocnice Prostějov. *O Nemocnici Prostějov*. [online]. © 2011 [cit. 2012-01-24]. Dostupné z: <http://www.nempv.cz/obsah/onas/kdo-jsme.aspx>
- [26] Město Prostějov. *Ubytovací kapacity*. [online]. © 2009 [cit. 2012-01-24]. Dostupné z : <http://www.mestopv.cz/cz/turista/turisticke-sluzby/ubytovani/>
- [27] *Strategický plán rozvoje města Prostějova pro období 2010 – 2020*. [online]. © 2009 [cit. 2012-01-24]. Dostupné z : <http://www.mestopv.cz/cz/obcan/mestsky-urad/struktura-uradu/odbor-koncepce-rozvoje/dokumenty/strategicky-plan-rozvoje-mesta-prostejova.html>
- [28] *Plán odpadového hospodářství města Prostějova*. Dataplán. [online]. © 2011 [cit. 2012-01-25]. Dostupné z : <http://dataplan.info/cz/prostejov/rozvojove-zamery/koncepce/plan-odpadoveho-hospodarstvi-mesta-prostejova-2006-2010>
- [29] Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Nezaměstnanost*. [online]. © 2012 [cit. 2012-01-25]. Dostupné z : http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady
- [30] Český statistický úřad. *Vývoj počtu obyvatel*. [online]. © 2012 [cit. 2012-01-25]. Dostupné z : http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm
- [31] Český statistický úřad. *Věková struktura obyvatel*. [online]. © 2012 [cit. 2012-01-29]. Dostupné z : http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/casove_rady_regionalni
- [32] Město Prostějov. *Rating města Prostějova*. [online]. © 2009 [cit. 2012-02-04]. Dostupné z : <http://www.mestopv.cz/cz/podnikatel/rating-mesta/2010.html>

- [33] Fondy evropské unie. *Regiony pro regionální politiku*. [online]. © 2012 [cit. 2012-03-01]. Dostupné z : <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU/Regionalni-politika-EU>
- [34] Fondy evropské unie. *Právní rámec*. [online]. © 2012 [cit. 2012-03-04]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy/OP-ROZVOJ-VENKOVA-A-MULTIFUNKCNI-ZEMEDELSTVI/Dokumenty/Programovy-dokument-OP-Rozvoj-venkova-a-multifunkc/6--Pravni-ramec>

Legislativa:

- [35] ČESKO. Zákon č. 248 ze dne 9. srpna 2000 o podpoře regionálního rozvoje ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 73. ISSN 1211-1244.
- [36] ČESKO. Zákon č. 128 ze dne 12. dubna 2000 o obcích ve znění pozdějších předpisů (zákon o obecním zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 38. ISSN 1211-1244.

Další informační zdroje:

- [37] MĚSTO PROSTĚJOV, 2011a. *Po stopách minulosti*. Prostějov: Město Prostějov, 13 s.
- [38] MĚSTO PROSTĚJOV, 2011b. *Kulturní akce*. Prostějov: Město Prostějov, 13 s.
- [39] MĚSTO PROSTĚJOV, 2011c. *Národní dům*. Prostějov: Město Prostějov, 13 s.
- [40] MĚSTO PROSTĚJOV, 2011d. *Cyklistika*. Prostějov: Město Prostějov, 13s.
- [41] *Podnikatelské subjekty v Prostějově*. Materiály úřadu práce v Prostějově.
- [42] MĚSTO PROSTĚJOV, 2011e. *Krásy přírody*. Prostějov: Město Prostějov, 13s.
- [43] *Výkazy o hospodaření města Prostějova*. Odbor rozvoje a investic Městského úřadu v Prostějově. Ing. Roman Švarc.
- [44] *Interní materiály o projektech města Prostějova spolufinancovaných z fondů EU*. Odbor rozvoje a investic Městského úřadu v Prostějově. Ing. Roman Švarc

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

A.S.	Akciová společnost
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický
EFRR	Evropský fond regionálního rozvoje
EP	Evropský parlament
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
IDSOK	Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje
KF	Kohezní fond
MHD	Městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP	Operační program
PPP	Public private partnership
ROP	Regionální operační program
SM	Střední Morava
SR	Státní rozpočet
SRR	Strategie regionálního rozvoje
ZŠ	Základní škola
ŽP	Životní prostředí

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1 Regiony pro regionální politiku</i>	17
<i>Obr. 2 Schéma systému veřejné správy</i>	21
<i>Obr. 3 Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007–2013.....</i>	30
<i>Obr. 4 Vývoj počtu obyvatel v letech 2000 – 2010</i>	41
<i>Obr. 5 Pohlaví dotazovaných.....</i>	58
<i>Obr. 6 Věk dotazovaných</i>	59
<i>Obr. 7 Zdroj informací o rozvoji města Prostějova.....</i>	60
<i>Obr. 8 Povědomí občanů o existenci fondů EU</i>	60
<i>Obr. 9 Realizované projekty spolufinancované z fondů EU, o nichž občané vědí.....</i>	61
<i>Obr. 10 Hodnocení přínosů realizovaných projektů občany</i>	62
<i>Obr. 11 Nejproblematictější oblasti ve městě – dělení dle věkových skupin</i>	64

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Počet obyvatel pro jednotlivé NUTS</i>	<i>16</i>
<i>Tab. 2 Klasifikace NUTS v České republice</i>	<i>17</i>
<i>Tab. 3 Nástroje a cíle kohezní politiky EU na období 2007-2013.....</i>	<i>32</i>
<i>Tab. 4 Finanční alokace na prioritní osy operačního programu ŽP.....</i>	<i>35</i>
<i>Tab. 5 Historický vývoj počtu obyvatel města Prostějova (k 31.12.).....</i>	<i>41</i>
<i>Tab. 6 Změny v počtu obyvatel Prostějova v letech 2001 - 2010</i>	<i>42</i>
<i>Tab. 7 Věková struktura obyvatel Prostějova v letech 2000 – 2010 (%).....</i>	<i>42</i>
<i>Tab. 8 Počty podnikatelských subjektů dle právní formy k dubnu 2011.....</i>	<i>43</i>
<i>Tab. 9 Průměrná míra nezaměstnanosti</i>	<i>44</i>
<i>Tab. 10 Ubytovací zařízení v Prostějově</i>	<i>47</i>
<i>Tab. 11 Hospodaření města Prostějova v letech 2007 - 2012</i>	<i>54</i>
<i>Tab. 12 Cyklistická stezka Krasice- Čechovice</i>	<i>67</i>
<i>Tab. 13 Rozvoj profesních schopností sociálních pracovníků měst Střední Moravy.....</i>	<i>68</i>
<i>Tab. 14 Sportovní areál na sídlišti E. Beneše.....</i>	<i>69</i>
<i>Tab. 15 Kulturní a společenské centrum v Prostějově.....</i>	<i>71</i>
<i>Tab. 16 Modernizace koupaliště v místní části Vrahovice</i>	<i>73</i>
<i>Tab. 17 Cyklistická stezka podél říčky Hloučely</i>	<i>75</i>
<i>Tab. 18 Revitalizace Husova náměstí v Prostějově</i>	<i>76</i>

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Alokace zdrojů z fondů EU pro ČR na roky 2007 – 2013 na základě operačních programů
- P II Dotazníkové šetření
- P III Vizualizace sportovního areálu na sídlišti E. Beneše

**PŘÍLOHA PI : ALOKACE ZDROJŮ Z FONDŮ EU PRO ČR NA
ROKY 2007 – 2013 NA ZÁKLADĚ OPERAČNÍCH PROGRAMŮ**

<i>Operační program</i>	<i>Fond</i>	<i>€, běžné ceny</i>
Podnikání a inovace	ERDF	3 041 312 546
Výzkum a vývoj pro inovace	ERDF	2 070 680 884
Životní prostředí	ERDF + FS	4 917 867 098
	ERDF	702 482 212
	FS	4 215 384 886
Doprava	ERDF + FS	5 759 081 203
	ERDF	1 155 443 650
	FS	4 603 637 553
Integrovaný operační program	ERDF	1 582 390 162
Regionální operační programy	ERDF	4 659 031 986
<i>Střední Čechy</i>	ERDF	559 083 839
<i>Jihozápad</i>	ERDF	619 651 254
<i>Severozápad</i>	ERDF	745 911 021
<i>Jihovýchod</i>	ERDF	704 445 636
<i>Severovýchod</i>	ERDF	656 457 606
<i>Moravskoslezsko</i>	ERDF	716 093 217
<i>Střední Morava</i>	ERDF	657 389 413
Technická pomoc	ERDF	247 783 172
Lidské zdroje a zaměstnanost	ESF	1 837 421 405
Vzdělávání pro konkur.	ESF	1 828 714 781
Praha - Konkurenceschopnost	ERDF	234 936 005
Praha - Adaptabilita	ESF	108 385 242

Zdroj: (Fondy evropské unie, 2012)

PŘÍLOHA P II : DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření

- 1) Kde nejčastěji získáváte nové informace o rozvoji města Prostějova?
- 2) Slyšeli jste o existenci fondů Evropské unie určených na podporu rozvoje měst a obcí?
 - a) ano
 - b) ne
- 3) Setkali jste se v Prostějově s něčím, co zde bylo z evropských peněz vybudováno a co to je?
- 4) V posledních čtyřech letech byly v Prostějově realizovány mimo jiné tyto projekty:
 - a) síť cyklostezek
 - b) sběrný dvůr odpadu v Průmyslové ulici
 - c) sportovní areál na sídlišti E. Beneše
 - d) víceúčelové výstavní prostory v areálu zámku
 - e) regenerace zeleně vybraných lokalit města
 - f) zpřístupnění radniční věže veřejnosti
 - g) systém pro separaci bioodpadů
 - h) rozvoj MHD – rozšířením zastávek ve stanici „Nemocnice“

Označte jednotlivé projekty podle toho jaký pro vás mají přínos:

1 – velmi přínosný

4 – bez přínosu

Hodnocení	1	2	3	4
Projekt				
a)				
b)				
c)				
d)				
e)				
f)				
g)				
h)				

5) Která z níže uvedených oblastí je podle Vašeho názoru v Prostějově nejproblematictější?

- a) bydlení
- b) školství
- c) dopravní infrastruktura
- d) ochrana životního prostředí
- e) zaměstnanost
- f) sportovní vyžití
- g) kultura
- h) sociální služby
- i) zdravotnictví
- j) jiná

6) Z vybrané oblasti konkrétně definujte, co byste chtěli ve městě do budoucna realizovat, co nejvíce postrádáte.

7) Pohlaví

a) muž

b) žena

8) Věk

a) 15 – 26

b) 27 – 40

c) 41 – 50

d) 51 a více

PŘÍLOHA P III : VIZUALIZACE SPORTOVNÍHO AREÁLU NA SÍDLIŠTI E. BENEŠE

Zdroj: Interní materiály o projektech